

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Bakalářská práce

2012

Aneta Štefánková

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Aneta Štefánková

**Publicistické prvky v dokumentárním cyklu
České televize 13. komnata**

Bakalářská práce

Praha 2012

Autor práce: **Aneta Štefánková**

Vedoucí práce: **doc. MgA. Martin Štoll, PhD.**

Rok obhajoby: 2012

Bibliografický záznam

ŠTEFÁNKOVÁ, Aneta. *Publicistické prvky v dokumentárním cyklu České televize 13. komnata*. Praha, 2012. 73 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí bakalářské práce doc. MgA. Martin Štoll, Ph.D.

Abstrakt

Cílem mé bakalářské práce je vymezení a charakteristika publicistických prvků uplatňovaných v dokumentárním cyklu České televize 13. komnata. Na analýze dílů z prvních pěti let vysílání tohoto týdeníku (2006-2011) dokazují, že pořad vykazuje více znaků televizní publicistiky, než televizního dokumentu, za který je svými tvůrci pokládán. Projekt je typickým příkladem terminologické a žánrové nejasnosti veřejnoprávní televize. V teoretické části vymezují pojmy televizní publicistiky, televizního dokumentu, televizního formátu a uvádím rozdíly mezi televizním cyklem a seriálem. Pro uvedení tématu do souvislostí se věnuji také koncepci a struktuře pořadu, principu výroby, výběru námětů jednotlivých dílů, okruhu respondentů a autorům, kteří se na přípravách a natáčení podílejí. Součástí je i praktická část, tedy analýza konkrétních dílů, kde podrobně rozebírám předem vymezené publicistické prvky. Těmito prvky jsou zejména závazně daná struktura, přítomnost novináře, promluvy odborníků, užívání komentáře a interview jako základní postup. Na pořad pohlížím i z hlediska sledovanosti, míry zábavnosti a bulvárnosti. Jako zdroje používám vedle odborné literatury také on-line archiv České televize iVysílání a čerpám z rozhovorů, které jsem osobně nebo elektronickou formou vedla s tvůrci pořadu.

Abstract

The aim of my thesis is to define the publicistic style elements of characteristics within Czech television's documentary series "13th Chamber". The analysis section is based on episodes that were broadcasted within the first five years of the series between 2006-2011. I found that the program has more features of a television journalism program than a television documentary in which the creators claimed. The project is a typical example of the terminological genre confusion of Czech television. In the theoretical

section of my thesis, the concepts of television journalism, television documentary, television format and the differences of cycle and television series are discussed in detail. In context with the theme, I have designed a program structure in which the principle production, choice of topics, individuals parts and authors who participated in the preparation and shooting are involved. The program structure includes a practical component with specific parts in which I discuss the pre-defined publicistic elements. These elements are mandatory especially given structure, the presence of journalists, expert talks, the use of comments and interviews. The aim is to look at the agenda in terms of audience, the degree of fun and bulvarity within the program structure. In terms of resources, I have gathered information from literature, on-line archives of Czech television and I also draw from interviews that I personally and electronically led with the creators of the program.

Klíčová slova

13. komnata, Česká televize, televizní publicistika, televizní dokument, televizní formát

Keywords

Czech Television, TV documentary, TV series, TV publicistic program, well-known personalities

Rozsah práce: 101 540 znaků s mezerami

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 6. května 2012

Aneta Štefánková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala především vedoucímu práce doc. MgA. Martinu Štollovi, PhD. za vstřícnost a cenné připomínky. Poděkování za ochotu a věnovaný čas patří i respondentům, se kterými jsem vedla rozhovory k této práci.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Projekt bakalářské práce

SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky UK FSV Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce									
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:									
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Aneta Štefánková Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2009 E-mail diplomantky/diplomanta: Aneta.stefankova@gmail.com Studijní obor/typ studia: Žurnalistika/prezenční	Razítko podatelny: <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">Univerzita Karlova v Praze Fakulta sociálních věd</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%;">Došlo dne: 30-05-2011</td> <td style="width: 50%; text-align: right;">-1-</td> </tr> <tr> <td>Cj: <i>M668</i></td> <td>Priloh: <i>2</i></td> </tr> <tr> <td colspan="2">Přiděleno: _____</td> </tr> </table>	Univerzita Karlova v Praze Fakulta sociálních věd		Došlo dne: 30-05-2011	-1-	Cj: <i>M668</i>	Priloh: <i>2</i>	Přiděleno: _____	
Univerzita Karlova v Praze Fakulta sociálních věd									
Došlo dne: 30-05-2011	-1-								
Cj: <i>M668</i>	Priloh: <i>2</i>								
Přiděleno: _____									
Předpokládaný název práce v češtině: Publicistické prvky v dokumentárním cyklu České televize 13. komnata									
Předpokládaný název práce v angličtině: Publicistic style elements in Czech Television's documentary series "13th chamber"									
Předpokládaný termín dokončení (semestr, školní rok – vzor: <i>ZS 2012</i>): (diplomovou práci je možné odevzdat <u>nejdříve po dvou semestrech</u> od schválení tezí, tedy teze schválené v LS 2010/2011 umožňují obhajovat práci nejdříve v LS 2011/2012) LS 2011/2012									
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): Cílem práce je vymezení a charakteristika publicistických prvků uplatňovaných v dokumentárním cyklu České televize 13. komnata. Na analýze děl z prvních pěti let vysílání tohoto týdeníku (2006-2011) dokazují, že pořad vykazuje více znaků televizní publicistiky, než televizního dokumentu, za který je svými tvůrci pokládán. Projekt je typickým příkladem terminologické a žánrové nejasnosti veřejnoprávní televize. Pro uvedení tématu do souvislosti se věnují také koncepci a struktuře pořadu, principu výroby a okruhu autorů, kteří se na přípravách a natáčení podílejí.									
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): <ol style="list-style-type: none"> 1. Úvod <ul style="list-style-type: none"> - zdůvodnění výběru tématu a popis rozvržení práce 2. Koncepce cyklu 13. komnata <ul style="list-style-type: none"> - vymezení žánru – televizní dokument versus televizní publicistika; rozdíl mezi seriálem a cyklem - záměr pořadu - rozhovor s autorkami projektu 3. Princip výroby pořadu <ul style="list-style-type: none"> - struktura pořadu - témata a jejich četnost, okruh respondentů - okruh autorů - tvůrčí postup 4. Publicistické prvky v 13. komnatě <ul style="list-style-type: none"> - interview jako základní postup - postava novináře - výběr a přístup novináře, jeho souvislost s osobností - výběr osobností a témat, princip zábavnosti - výpovědi odborníků a edukativní složka - funkce situací 5. Závěr 6. Použitá literatura 									

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období, za které bude analyzován):

13. komnata, 2006 - 2011

Postup (technika) při zpracování materiálu:

Obsahová a strukturní analýza, dotazování

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

- 1) NICHOLS, Bill: *Úvod do dokumentárního filmu*. Praha : AMU a JSAF, 2010. 316 s.
Základní publikace k teorii a praxi dokumentárního filmu, která reprezentuje nový pohled na non-fiction tvůrčí postupy.
- 2) ŠTOLL, Martin a kol.: *Český film: režiséři – dokumentaristé*. Praha : Libri, 2009, 695 s.
Biografický slovník obsahující 404 zevrubných portrétů českých filmových a televizních režisérů, většina z autorů 13. komnaty v něm má svůj profil.
- 3) Kolektiv autorů. *13. komnata : I slavní mohou být zranitelní*. Praha : Česká televize, 2006
Publikace je knižní podobou televizního cyklu 13. komnata. Přibližuje třináct příběhů známých osobností, které se musely potýkat s těžkými životními situacemi. Hlavní smysl pořadu i knihy spatřují autoři v lidsky otevřeném poselství, ve kterém mohou diváci a čtenáři najít inspiraci pro řešení vlastních útrap.
- 4) Kolektiv autorů. *13. komnata : Druhé pokračování osudů slavných*. Praha : Česká televize, 2007.
Druhý svazek neobyčejných příběhů ze života zajímavých osobností inspirovaný televizním pořadem 13. komnata. Autoři nabízejí „běžným“ lidem opořu, útěchu a inspiraci v rozhovorech o problémech slavných lidí. Kniha přináší i zpětná ohlednutí aktérů televizních příběhů.
- 5) Kolektiv autorů. *13. komnata : Osudové křižovatky slavných potřetí*. Praha : Česká televize, 2008.
Třetí knižní pokračování televizního pořadu 13. komnata. Vedle dalších třinácti příběhů obsahuje kniha zamyšlení známých osobností, jaký dopad pro ně zpověď v 13. komnatě měla.
- 6) Kolektiv autorů. *13. komnata : Léčba příběhem*. Praha : Česká televize, 2010.
Autoři pod vedením editorky Jitky Saturkové přirovnávají pořad k vyprávění, kterým si lidé od nepaměti předávali zkušenosti a poznatky. Předkládají příběhy slavných osobností, které otevřeně líčí své životní těžkosti a zkoušky.
- 7) OSVALDOVÁ, Barbora; HALADA, Jan. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. Praha : Libri, 2007. 263 s.
Praktická encyklopedie obsahuje hesla z oblasti tisku, rozhlasu, televize, internetu i z navazujících oblastí, kterými jsou agenturní zpravodajství, žurnalistická fotografie, public relations či reklama.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Datum / Podpis studenta/ky

27.5.2011, Šafářková
.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Myslím, že vzhledem k absenci jakékoliv kvalitní literatury na téma žánrů v televizi práce (byť jde vlastně o případovou studii) může definovat různé postupy využívané současnou publicistikou a soudobým dokumentem. 13. komnata je krystalický hraniční případ, tedy dobře vybraný a lze jej skutečně analyzovat z mnoha úhlů. Vřele to diplomantce doporučuji.

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Doporučuji porozhlédnout se po současné zahraniční literatuře, například Scheila Curran Bernard: *Documentary Storytelling* (2010), Marsha McCreadie: *Documentary Superstars: How Today's Filmmakers Are Reinventing the Form* (2009) nebo Annete Hill: *Restyling Factual TV: Audiences and News, Documentary and Reality Genres* (2007).

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na UK FSV vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Doc. MgA. Martin Štoll, Ph.D.

.....

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

27.5.2011 *Maria H. P. Stoll*

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ UK FSV. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU KOPÍÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE DOPORUČENÉ PEDAGOGEM/PEDAGOŽKOU BUDE VEDENÍ IKSŽ POUZE BRÁT NA VĚDOMÍ, TEZE PODÁVANÉ STUDENTEM SAMOSTATNĚ BUDE PROJEDNÁVAT.

Obsah

ÚVOD.....	3
1. ŽÁNROVÉ VYMEZENÍ CYKLU 13. KOMNATA.....	5
1.1 TELEVIZNÍ PUBLICISTIKA VERSUS TELEVIZNÍ DOKUMENT	6
1.2 TELEVIZNÍ FORMÁT	7
1.3 TELEVIZNÍ CYKLUS VERSUS TELEVIZNÍ SERIÁL.....	8
2. PRINCIP VÝROBY POŘADU	10
2.1 NÁPAD A VYTVOŘENÍ FORMÁTU.....	10
2.2 STRUKTURA POŘADU	10
2.3 VÝROBA POŘADU	11
2.3.1 <i>Dodávka na klíč</i>	11
2.3.2 <i>Okruh respondentů</i>	11
2.3.3 <i>Témata a jejich četnost</i>	13
2.3.4 <i>Okruh novinářů</i>	14
2.3.5 <i>Okruh režisérů</i>	15
3. ANALÝZA PUBLICISTICKÝCH PRVKŮ	17
3.1 STRUKTURA	19
3.2 POSTAVA NOVINÁŘE	20
3.3 INTERVIEW JAKO ZÁKLADNÍ POSTUP	22
3.4 PŘÍTOMNOST ODBORNÍKŮ A EDUKATIVNÍ SLOŽKA	25
3.5 KOMENTÁŘ	25
4. PUBLICISTICKÉ PRVKY V KONKRÉTNÍCH DÍLECH 13. KOMNATY	27
4.1 HLEDISKA ROZBORU VYBRANÝCH DÍLŮ	27
4.2 ZACHYCENÍ VÝVOJE CYKLU: TEREZA PERGNEROVÁ VS. RADIM ŠPAČEK	28
4.2.1 <i>Kdo se podílel na natáčení daných dílů</i>	29
4.2.2 <i>Jaký vztah pojí hlavního protagonistu a novináře</i>	30
4.2.3 <i>Jak je v daných dílech použitý komentář</i>	31
4.2.4 <i>Kdo se v daných dílech objevuje kromě respondenta a novináře</i>	32
4.2.5 <i>V jakém prostředí novinář s respondenty promlouval</i>	32
4.2.6 <i>Jaké ilustrační obrázky autoři použili</i>	34
4.2.7 <i>Poměr dokumentárního a publicistického přístupu</i>	34
4.3 SROVNÁNÍ PŘÍSTUPU ZAUJATÉHO A NEZAUJATÉHO PŘEVODCE: VLADIMÍR ČECH (HEDA ČECHOVÁ) VS. MONIKA NAČEVA (MICHAL PAVLÍČEK) VS. VÁCLAV MORAVEC (MEDA MLÁDKOVÁ)	37
4.3.1 <i>Kdo se podílel na natočení daných dílů</i>	37
4.3.2 <i>Jak souvisí vztah s přístupem novináře k hlavnímu protagonistovi</i>	38
4.3.3 <i>Jak je v daných dílech použitý komentář</i>	41
4.3.4 <i>Kdo se v daných dílech objevuje kromě respondenta a novináře</i>	42
4.3.5 <i>V jakém prostředí novinář s respondenty promlouval</i>	43
4.3.6 <i>Jaké ilustrační obrázky autoři použili</i>	43
4.3.7 <i>Poměr dokumentárního a publicistického přístupu</i>	44
4.4 SROVNÁNÍ DVOU DÍLŮ STEJNÉHO NOVINÁŘE: JANA KLUSÁKOVÁ V ROZHOVORU S JANEM PŘEUČILEM VS. MIKEM PERRYM	46
4.4.1 <i>Kdo se podílel na natočení daných dílů</i>	47
4.4.2 <i>Jaký vztah pojí hlavního protagonistu a novináře</i>	48
4.4.3 <i>Jak je v daných dílech použitý komentář</i>	49
4.4.4 <i>Kdo se v daných dílech objevuje kromě respondenta a novináře</i>	49
4.4.5 <i>V jakém prostředí novinář s respondenty promlouval</i>	50
4.4.6 <i>Jaké ilustrační obrázky autoři použili</i>	51
4.4.7 <i>Poměr dokumentárního a publicistického přístupu</i>	51
5. ROLE CYKLU V PROGRAMOVÉM SCHÉMATU ČESKÉ TELEVIZE	52

5.1 SLEDOVANOST V DANÉM OBDOBÍ.....	52
5.2 ZÁBAVNOST V CYKLU 13. KOMNATA	53
5.3 JE 13. KOMNATA BULVÁRNÍ?.....	54
ZÁVĚR	56
SUMMARY	57
POUŽITÁ LITERATURA.....	58
POUŽITÉ WEBY	59
OSTATNÍ ZDROJE	59
SEZNAM PŘÍLOH.....	60

Úvod

„Třináctá komnata symbolizuje místo ukrývající tajemství. Proto se nezdá objevuje v pohádkách jako zapomenutý kout kdesi ve věži, do něhož není radno vstupovat. I my obyčejní smrtelníci do ní často zamykáme vše, co chceme schovat před zraky ostatních a mnohdy, bohužel, i sami před sebou. Rány osudu, životní zkoušky i vlastní selhání či klopýtnutí, která se snažíme vytěsnit z paměti... Jenže potlačované a skrývané má tendenci drát se napovrch s ještě větší intenzitou a věci tabuizované dráždí naši pozornost a přitahují mysl jako magnet. Proto je někdy užitečné vytáhnout je na světlo a podívat se na ně zpříma.“¹

Takto uvádí cyklus 13. komnata jeho tvůrci Iveta Toušlová, Alena Müllerová a Juraj Šajmovič ve stejnojmenné knize s podtitulem *I slavní mohou být zranitelní*. V lednu 2006 odvysílala Česká televize první díl tohoto pořadu přinášejícího příběhy známých osobností, které překonaly závažnou životní krizi, a mohou sloužit jako příklad pro ostatní. Příběhy herců, zpěváků, sportovců, spisovatelů a dalších lidí z české společnosti se autoři rozhodli zaznamenávat dokumentárně, v titulcích je pořad označený jako dokumentární film. V bližším rozboru však zjistíme, že jednotlivé díly obsahují řadu znaků publicistiky.

Cílem mé bakalářské práce je tyto publicistické prvky vyhledat, charakterizovat a na konkrétních dílech dokázat. V úvodu si kladu otázku, do jaké míry je 13. komnata avizovaným dokumentárním filmem a do jaké míry spíše publicistickým pořadem. Zkoumání podrobuji díly vysílané v období od ledna 2006 do prosince 2011, tedy v prvních šesti letech vysílání pořadu.

V první kapitole vymezuji teoretické pojmy týkající se žánru. Srovnávám televizní publicistiku a televizní dokument, televizní cyklus a televizní seriál, a charakterizují televizní formát, který se na české obrazovky dostává velmi opatrně. V druhé kapitole se zaměřuji na princip výroby pořadu, který jsem konzultovala s dramaturgyní pořadu Alenou Müllerovou. Široký okruh témat se budu snažit

¹ BUREŠOVÁ, Zuzana. *13. komnata: i slavní mohou být zranitelní*. Vyd. 1. Editor Jitka Saturková. Praha: Česká televize, 2006,

uspořádat do přehledného seznamu, stejně jako novináře a režiséry, kteří se podíleli na největším počtu dílů. Zároveň rozdělím respondenty podle oblastí, kterým se věnují.

Samotnému rozboru publicistických prvků v dokumentárním cyklu se věnuji ve třetí kapitole. Popisuji je z teoretického hlediska a zároveň připojuji vyjádření tvůrců konceptu i jednotlivých dílů. Ve čtvrté kapitole přináším analýzy sedmi dílů, které srovnávám ve dvojicích nebo trojicích z různých hledisek. Srovnávám přístup stejného novináře k různým tématům či přístup novináře podle jeho vztahu k respondentovi. Vývoj pořadu se snažím zachytit v rozboru prvního a posledního dílu ve sledovaném období. V páté kapitole pohlížím na 13. komnatu z hlediska sledovanosti, zábavnosti a bulvárnosti.

Jako zdroje používám vedle odborné literatury také iVysílání, on-line archiv České televize, a čerpám z rozhovorů, které jsem osobně nebo elektronickou formou vedla s tvůrci pořadu. Přepisy rozhovorů uvádím v přílohách.

1. Žánrové vymezení cyklu 13. komnata

„Šli jsme do toho s tím, že to budou slušně udělané dokumenty. Jednotlivé díly patří do žánru dokumentu, ale celý cyklus odpovídá spíše charakteristice formátu,“ vyjádřila se k žánrovému zařazení cyklu, který je v titulcích označen jako dokumentární film, v rozhovoru² vedeném pro tuto práci dramaturgyně pořadu Alena Müllerová. Abychom se mohli zabývat formální stránkou, musíme vymezit základní pojmy týkající se žánru.

Jak pořad správně žánrově zařadit? Skupina děl stejného žánru by se měla vyznačovat společnými prvky, „především tematickými a kompozičními, které lze zároveň identifikovat podle určitých charakteristických rysů, historicky vzniklých, avšak zároveň v čase proměnlivých.“³ Pokud zúžíme záběr a zaměříme se na žánry televizní, definici najdeme v knize *The Television Genre Book*. Steve Neale v ní ve své stati⁴ charakterizuje televizní žánr jako repertoár prvků. Jednotlivé žánry rozlišuje podle charakterových typů postav, které v pořadu nebo filmu účinkují, prostředí, kde se natáčí (např. televizní studio nebo exteriéry), ikonografie (např. styl, ve kterém je zařízené natáčecí studio, nebo rekvizity, které se objevují ve filmech daného žánru), příběhu (vedle děje dramatických pořadů např. i úkoly, které musí splnit soutěžící, aby vyhrál televizní show) a typu vysílání (živé nebo ze záznamu). Mezi typické televizní žánry řadí westerny, seriály a filmy s policejní, detektivní nebo kriminální tematikou, melodramata, dobrodružné filmy nebo science fiction. Zároveň však dodává, že se žánry v praxi stále častěji překrývají a vznikají žánrové hybridy.

I podle *Praktické encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace* je žánrové rozdělení nestálé a značně vágní, není ani tak produktem teorie a vědy, jako spíše praktického používání v médiích; od striktního žánrového dělení se proto upustilo. (Osvaldová: 2007)

² přepis osobního rozhovoru s Alenou Müllerovou je v Příloze č. 2

³ OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. 3. rozš. vyd. Praha: Libri, 2007, 263 s. ISBN 978-807-2772-667. str. 243

⁴ kniha *The Television Genre Book* se skládá ze statí více autorů.

Odovědět na úvodní otázku lze tedy rozpačitě. Pořad nemusí spadat do jednoho žánru, ale hned do několika. Autoři se v mantinelech jednoho žánru pohybují málokdy, při tvorbě spoléhají stále častěji na svůj cit. Příkladem takového žánrově hraničního případu je i cyklus 13. komnata.

1.1 **Televizní publicistika versus televizní dokument**

Žánry audiovizuální nehrané tvorby můžeme jednoduše rozdělit na **informační** (zpravodajství), **publicisticko-dokumentární** (publicistické a dokumentární snímky), **edukativní** (vzdělávací programy) a **účelové** (například zaměřené na prevenci). (Osvaldová: 2007)

„Televizní publicistika je stavěna za zpravodajství a před televizní dokument v řadě, jež se vyznačuje rostoucí mírou zobecnění, stoupající analytičností a klesající mírou časové aktuálnosti.“⁵ Jednoduše řečeno: zpravodajství informaci předloží, publicistika ji uvede v širších souvislostech, dokument hledá tvůrčím způsobem příčiny problému. Mezi publicistikou a dokumentem je často tenký led, oba žánry nastolí problém a následně ho zkoumají. Zatímco publicistovi však jde o analýzu, vysvětlování, hledání různých pohledů na tutéž skutečnost a o vyváženost názorů, dokumentarista obvykle do zpracování promítá svůj subjektivní názor a sahá po originálním, tvůrčím obrazovém i obsahovém vyjádření.

Výstižnou definici dokumentu vytvořil filmový kritik a teoretik, profesor sanfranciské univerzity Bill Nichols. Podle něj „dokumentární film vypráví o situacích a událostech týkajících se skutečných lidí (sociálních herců), kteří nám představují sami sebe v příbězích, jež nám přibližují věrohodnou představu o zobrazovaných životech, situacích a událostech či pohled na ně. Specifické hledisko filmového tvůrce nevytváří fikční alegorii, ale spíše zprostředkovává přímý vhled do žitého světa.“⁶ Jedná se o velmi obecnou definici, která se snaží obsáhnout všechny typy dokumentů. Jejich konkrétní podoba vždy závisí na příležitostech i omezeních ze strany institucí,

⁵ OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. 3., rozš. vyd. Praha: Libri, 2007, 263 s. ISBN 978-807-2772-667. str. 165

⁶ NICHOLS, Bill. *Úvod do dokumentárního filmu*. 1. vyd. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2010, s. 34

technologických zlepšeníh, diváckých očekáváníh, ale hlavně autorově kreativité. Jeho názor a perspektiva jsou pro dokumentární film stěžejní. (Nichols: 2010)

Nichols rozlišuje šest typů dokumentu: **výkladový**, který promlouvá k divákovi přímo prostřednictvím komentáře, **poetický**, jenž klade důraz na obrazový a zvukový rytmus, strukturu i celkovou formu filmu, **observační**, který se dívá na sociální herce, jak se zabývají svým životem, jako by kamera nebyla přítomna, **reflexivní**, jenž upozorňuje na konvence dokumentární tvorby i metodologické postupy, jako například práce v terénu nebo rozhovor, **participační**, kde na sebe filmař a sociální herci vzájemně reagují, a tvůrce se účastní toho, co se děje před kamerou, hlavním příkladem jsou rozhovory, a **performativní**, který zdůrazňuje výrazový aspekt tvůrceva zaujetí námětem filmu. (Nichols: 2010) Většina dokumentárních filmů zasahuje do několika z výše uvedených charakteristik, jen minimum filmů spadá pouze do jedné. Pokud bychom 13. komnatu považovali za dokument, zjistili bychom, že obsahuje prvky všech typů kromě observačního a performativního. Záleží vždy na režisérovi, jakým směrem konkrétní díl, po naplnění povinné struktury, povede, a který modus převáží.

Podmnožinou dokumentárního filmu je televizní dokument, který také využívá přímé a konkrétní svědecké výpovědi v podobě autentického a faktograficky co nejplnohodnotnějšího obrazu a zvuku. Autorský přínos je patrný při výběru faktů a objevování vzájemných souvislostí. Z názvu vyplývá, že je tento typ dokumentu určen primárně pro televizní vysílání. (Osvaldová: 2007)

1.2 **Televizní formát**

Formát je konkrétnější než žánr; obsahuje přesný návod, jak pořad vyrobit. Podle Josepha D. Straubhaara je to „soubor neměnných bodů, které se naplňují konkrétní prvky jednotlivých epizod.“⁷ Autoři vytvoří koncepci, a ve výrobním manuálu podrobně popíší všechny prvky, které musí nový formát obsahovat. Graeme Turner⁸ přisuzuje vznik televizního formátu právě hybridizaci žánrů. Autoři si z jednotlivých

⁷ STRAUBHAAR, Joseph D. *World television: from global to local*. Los Angeles: Sage, 2007.

⁸ Graeme Turner je autorem statě Genre, Format and 'Live' Television v knize *The Television Genre Book*, která obsahuje texty více autorů.

žánrů vybírají prvky, které se jim hodí, a vytvářejí specifický produkt. Přesně vymezený formát má podle něj tak pevně vymezené hranice, že v případě jejich překročení, byť v jediném bodě, už vzniká nový formát. Pro jeho zachování je tedy nezbytné, aby tvůrci dodržovali bez výjimky všechny předepsané parametry. Televizní formát považuje také za produkt zábavního průmyslu, protože slouží ke snadné orientaci diváků mezi pořady.

Televizní formáty jsou univerzální šablony pro výrobu pořadů, které se dají využívat bez ohledu na teritorium. Tradičně se využívají v anglosaských zemích, odkud se jako vývozní artikly dostávají do celého světa. Vysílací společnosti formáty pořadů odkupují především proto, aby rozšířily nabídku televizí ve svém regionu. Nejrozšířenější jsou formáty reality show, talk show, sitcomů, zábavních a soutěžních pořadů, mezi formáty se řadí i mýdlové opery a telenovely. V České republice pracují s formáty především komerční televize, které odkupují licence na pěvecké soutěže (Pop Idol), reality show (Big Brother) nebo vytvářejí vlastní, např. Balírna, Výměna manželek, Jste to, co jíte. Veřejnoprávní Česká televize odkoupila například formát na národní soutěž Největší Čech, taneční soutěž Star Dance a sama vytvořila formát reality show Udělám cokoliv, Vypadáš skvěle nebo Taxi, prosím.

Jako formát charakterizují tvůrci i cyklus 13. komnata. „Vytvořili jsme programový manuál, kde jsou popsány prvky, které musí obsahovat každý díl. „Kuchařka“ je v tomto případě užitečná proto, že každý díl připravuje jiný tvůrčí tým. Stejná struktura, kterou autoři musí dodržovat, proto zajistí jednotný vzhled pořadu,“ vysvětlila v rozhovoru dramaturgyně pořadu a spoluautorka formátu 13. komnaty Alena Müllerová.

1.3 Televizní cyklus versus televizní seriál

Jako televizní cyklus označujeme soubor pravidelně uváděných pořadů, které spojuje téma a žánr. V případě 13. komnaty je společným tématem příběh známé osobnosti, která překonala těžkou životní krizi, a oficiálně uváděným žánrem dokument.

Rozdíl mezi televizním cyklem a seriálem je v míře obsahové a formální jednoty. U cyklu je volnější, jednotlivé díly mohou tvořit různí autoři a producenti,

různě se v nich také mohou spojovat televizní a kinematografické prvky. (Osvaldová: 2007) V seriálu obvykle sledujeme příběh stejných postav na známých místech, který se odehrává na pokračování. Televizní cyklus může být **uzavřený**, kdy předem známe počet dílů, a **otevřený**, u něhož počet dílů předem stanovený není. 13. komnata byla původně cyklem uzavřeným, autoři plánovali natočit symbolicky třináct dílů. Díky velmi příznivým reakcím diváků a vysoké sledovanosti však dílů začalo přibývat, stejně jako tvůrčích týmů, které se na výrobě jednotlivých pokračování podílejí. Pořad uvádí Česká televize už sedmým rokem.⁹

U takto dlouhodobého cyklu nastává riziko, že začne „vykrádat“ sám sebe, tedy těžít ze zavedené značky. Alena Müllerová přiznává, že se za léta vysílání 13. komnata skutečně značkou stala. „Přestože struktura zůstává stále stejná, určitý vývoj během času vysledovat můžeme. Na začátku jsme si striktně určili, že se budeme věnovat příběhům známých osobností. Ovšem po šesti letech, kdy vysíláme týden co týden nový díl, je hledání vhodných osobností stále těžší. Díky zavedené značce si ale můžeme dovolit tu a tam zařadit i méně známou osobnost,“ popsala proměnu pořadu Alena Müllerová.

⁹ První díl odvysílala 3. ledna 2006

2. Princip výroby pořadu

2.1 Nápad a vytvoření formátu

S nápadem vytvořit cyklus 13. komnata přišla televizní redaktorka Iveta Toušlová, kterou inspirovala nemocná maminka. „Maminka si sáhla si na pomyslné dno, když onemocněla vážnou depresí a ve svých osmatřiceti letech se zhroutila. Trvalo několik let, než se úplně zotavila. Ale nevzdala to, dokázala se s nemocí porvat a nakonec vyhrála. Nesmírně si jí za to vážím. Navíc už svým příkladem řadě lidí pomohla. A v tom je poselství celého cyklu. Ukázat, že potížemi, které nás právě sužují, trpěli i jiní a našli cestu ven,“¹⁰ popsala svůj nápad Iveta Toušlová. S návrhem seznámila dramaturgyni Alenu Müllerovou a kameramana Juraje Šajmoviče, kteří z idey vytvořili televizní formát.

„Cílem pořadu je ukázat, že slavní lidé jsou stejně zranitelní a v určitých situacích stejně bezmocní jako „obyčejní smrtelníci“. Najednou jim sláva, peníze a moc nejsou nic platné. Jejich výpovědi by měly také naznačit možnou centu těm, kteří se v podobně tíživé situaci ocitli. Proto jednotlivé díly musí obsahovat i určitou formu zevšeobecnění dané problematiky,“ představila v našem rozhovoru hlavní záměr dramaturgyně Alena Müllerová.

2.2 Struktura pořadu

Autorský vklad se od tvůrců jednotlivých dílů očekává stejně jako dodržování předem dané struktury. Formát 13. komnaty se skládá z následujících, a pro tvůrce povinných, prvků:

- 1) **Příběh.** Nosnou částí je vyprávění známé osobnosti, která se ocitla v těžké krizi a dokázala ji překonat. Příběh musí být silný, popisující životní zlom, např.

¹⁰ NEDVÍDEK, Jiří. Rozhovor s Ivetou Toušlovou: Iveta a její děti. In: *Česká televize* [online]. 2006[cit. 2012-05-13]. Dostupné z: <http://www.ceskatelivize.cz/porady/1186000189-13-komnata/2025-rozhovor-s-ivetou-touslovou/>

nemoc, ztrátu blízkého člověka, emigraci, boj se závislostmi, nehodu nebo krach firmy. Obecné označení „13. komnata“ zaručuje cyklu tematickou pestrost.

- 2) **Novinář.** Postava novináře plní funkci průvodce a vypravěče, autoři 13. komnaty ho slangově označují jako odemykače. Příběh známé osobnosti představuje formou rozhovoru.
- 3) **Curriculum vitae.** V úvodu každého dílu by měl novinář vystoupit na kameru a vysvětlit, proč o dotyčném člověku natáčí. V průběhu děje by měl odvyprávět jeho životopis, popsat jeho životní dráhu a dostat se až ke zlomovému okamžiku.
- 4) **Odborníci.** Tvůrci musí povinně zařadit do filmu výpovědi odborníků na daný problém. Nejčastěji se jedná o lékaře, psychology nebo historiky.
- 5) **Blízcí lidé.** Na kameru musí promluvit i rodinní příslušníci, kolegové, spolužáci nebo přátelé hlavního protagonisty.
- 6) **Komentář.** V každém díle se musí objevit novinářův komentář.

2.3 Výroba pořadu

2.3.1 Dodávka na klíč

Vzhledem k časové náročnosti a nutnosti flexibility při natáčení spolupracuje Česká televize s externí firmou, která pořad vyrábí na klíč. Během šestileté historie se při práci na cyklu 13. komnata vystřídalaly tři společnosti. První byla Road Movies s.r.o., kterou vlastní Beatriz Šajmovičová, manželka Juraje Šajmoviče z autorské trojice 13. komnaty. Poté štafetu převzala producentka Nataša Slavíková a v současné době pořad vyrábí akciová společnost Hartwell Invest.

2.3.2 Okruh respondentů

V období od ledna 2006 do prosince 2011 natočila Česká televize ve spolupráci s externí firmou příběhy 244 osobností. Podle původní koncepce se jedná převážně o známé lidi, kteří překonali závažnou životní krizi a nebojí se o ní promluvit. Osobnosti pro první sérii vybrala autorská trojice Müllerová-Toušlová-Šajmovič, poté už s vlastními tipy začali chodit i novináři nebo režiséři. Tento postup platí dosud, v obou

případech však platí, že námět musí ještě před oslovením osobnosti schválit dramaturgyně.

Okruh osobností 13. komnaty je velmi široký, největší skupinu tvoří v souladu se zadáním lidé známí ze společenského života:

1. **zpěváci a zpěvačky** – např. Jan Nedvěd, Richard Müller, Pavel Bobek, Jaroslav Hutka, Hana Zagorová, Pavel Vítek, Bára Basiková, Ivonne Přenosilová, Petra Janů
2. **herci a herečky** – např. Eva Holubová, Jiří Krytinář, Květa Fialová, Jan Přeučil, Jana Šulcová, Luděk Sobota, Pavel Nový, Luba Skořepová, Pavel Landovský
3. **televizní hlasatelé a hlasatelky** – např. Kamila Moučková, Alexandr Hemala, Marie Tomsová, Marie Tomsová, Milena Vostřáková
4. **modelky** – např. Petra Němcová, Pavla Sudová, Ivana Christová
5. **politici a političky** – např. Daniela Filipiová, Miroslava Němcová, Vladimír Mlynář
6. **sportovci a sportovkyně** – např. Jiří Raška, Dana Zátopková, Roman Šebrle, Ota Zaremba, Ája Vrzáňová
7. **spisovatelé a spisovatelky** – např. Irena Obermannová, Arnošt Lustig, Michal Viewegh, Jiří Žáček
8. **novináři a novinářky** – např. Petra Procházková, Josef Klíma, Jana Lorencová
9. **výtvarní umělci a umělkyně** – např. Jiří Winter-Neprakta, Jan Saudek, Robert Vano
10. **duchovní** – např. Tomáš Halík, Dominik Duka, Svatopluk Karásek, František Lízna, Jana Šilerová
11. **veřejně známí odborníci** – např. Zuzana Baudyšová, Jiřina Šiklová, Klára Samková, Jiřina Prekopová
12. **aktuálně populární lidé** - např. Tomáš Cíkr, Tomio Okamura, Mike Perry
13. **lidé, kterým známí lidé výrazně zasáhli do života** - např. Eliška Kaplicky, Jana Kopecká, Šárka Rezková-Brabcová nebo Olga Matušková
14. **méně známí lidé, kteří překonali životní krizi** – např. Michal Mašek, Petr Mikolanda, Pavel Kolář, Richard Pachman

Zastavme se u posledního bodu uvedeného seznamu. Méně známé lidi, tedy osobnosti, o kterých není široká veřejnost informovaná z médií či společenského života, začali dramaturgové zařazovat poté, co si 13. komnata vybuodovala stabilní divácké zázemí. I tyto osobnosti však musí odpovídat koncepci pořadu tím, že překonaly závažný životní problém. Do této skupiny zčásti patří i herci, kteří se proslavili jednou výraznou rolí, ale diváci je často neznají civilním jménem. Mezi takové osobnosti patří např. Michaela Kudláčková (Barča Hrdinová ze seriálu *My všichni školou povinní*), Jitka Zelenohorská (Zdenička Svata z filmu *Ostře sledované vlaky*), Ivana Pavlová-Hoblová (Hanka z filmu *Starci na chmelu*) nebo Ivan Pallúch (představitel prince Bajaji nebo Adama Jednoručky v *Markétě Lazarové*).

2.3.3 Témata a jejich četnost

Spektrum témat jednotlivých dílů je velmi široké, ve většině případů navíc není třináctou komnatou jeden, ale více problémů.

Nejrozšířenějším tématem je nemoc nebo úraz, které jsem zaznamenala u 51 případů. Z toho 18 lidí překonalo rakovinu. Druhým nejčetnějším problémem je smrt blízkého člověka, zejména dítěte nebo partnera, která se týká 37 osobností. Čtyři z nich zasáhla předčasná smrt rodičů. Na třetím místě jsou co do četnosti rodinné problémy, které uvedlo 21 osobností. Jedná se o partnerské rozchody, nevěru, traumata z dětství, problematický vztah s dětmi, adopci nebo život s duševně nemocným člověkem. Pro 19 respondentů je třináctou komnatou komunistický režim. Konkrétně jde o dobrovolnou i nedobrovolnou emigraci, záznamy ve spisech StB., zákaz vykonávání povolání z politických důvodů, věznění, odpor či naopak zaprodání režimu. Hranici deseti výskytů překročily i problémy s alkoholem, které uvedlo 12 lidí.

V řádech jednotlivých případů se pak jako problém vyskytují drogy¹¹ (7), deprese (7), přiznání homosexuality (9), válečné zážitky (6), nesplněný životní sen (3), znásilnění (1), poruchy s příjmem potravy (4), dopravní nehoda (8), kariérismus na úkor rodiny (2), neúspěch v podnikání (4), domácí násilí (1), kriminální činnost (2), sekta (1),

¹¹ Číslo v závorce vyjadřuje počet výskytů daného problému v dílech 13. komnaty vysílaných od ledna 2006 do prosince 2011.

strach ze samoty (5), komplex potomka známé osobnosti (2), bezdětnost (4), hledání vlastní identity (2), únos (1), transsexualita (1), útočné články bulvárního tisku (1), hazardní hry (2), šikana (2), obezita (2), rasismus (2), lidská závist (1) nebo novinářina (2), kdy autor článku či reportáže cítí vinu na osudu svého respondenta.

2.3.4 Okruh novinářů

Vzhledem k tomu, že je 13. komnata týdeník a vysílá se po celý rok s výjimkou letních prázdnin, jednotlivé díly připravuje více tvůrčích týmů. Vedle režiséra je stěžejní postavou novinář, který příběhem provází.

Nejvíce dílů natočili tito novináři:

Novinář	Počet dílů
Šárka Volemanová - Kubelková	37
Zuzana Burešová	30
Jana Klusáková	21
Aleš Cibulka	14
Jana Ciglerová	13
Markéta Dobiášová	10
Martina Vrbová	10
Václav Žmolík	9
Jindra Horská	8

Někteří žurnalisté se věnují záměrně oblastem, ke kterým mají sami vztah. Například hudební publicista Honza Dědek natáčel převážně s muzikanty (Michal David, Jan Nedvěd, Marta Jandová), sportovní reportér Vojtěch Bernatský zase se sportovci (Vlastimil Petržela). Role průvodce 13. komnatou se v některých případech ujali i ne-novináři, např. herec Jaroslav Dušek, který natočil 6 dílů a rozmlouval i s kolegy z oboru (Pavel Landovský, Martin Dejdar, Hana Androniková) nebo herečka Jitka Asterová, která natáčela se svou kamarádkou, také herečkou Hanou Čížkovou.

Zajímavostí je spolupráce s Milanem Heinem, který se stal nejprve protagonistou a posléze průvodcem, když natáčel se svými divadelními kolegy Miroslavem Etzlerem a Martou Kubišovou. Herec Vladimír Čech rozmlouval se svojí matkou Hedou Čechovou, novinář Martin Komárek se svým otcem Valtrem Komárkem, herec Ondřej Vetchý se svým přítelem Ivem Niederlem, zpěvačka Monika Načeva s kolegou Michalem Pavlíčkem

2.3.5 Okruh režisérů

Režijně se na 13. komnatě podílí především dokumentaristé. Režisér 13. komnaty se účastní celého průběhu výroby pořadu, od příprav scénáře, přes natáčení, po postprodukcii. Dohlíží na dění „na place“, na obsahovou i obrazovou stránku. V ději filmu, jak by tomu bylo u dokumentu, ale, až na drobné výjimky, nefiguruje ani postavou, ani hlasem. Scénář vzniká obvykle ve spolupráci režiséra a novináře, novinář si připraví otázky pro rozhovor a režisér je zasadí do konkrétního prostředí. V některých případech je přizván scenárista.

Nejvíce děl natočili tito režiséři:

Režisér	Počet děl
Alena Derzsiová	50
Simona Oktábcová	29
Petr Slavík	21
Veronika Stehlíková	17
Monika Elšíková	17
Vlastimil Šimůnek	14
Dagmar Smržová	11

Zpočátku se tvůrčí dvojice proměňovaly, postupem času se však v mnoha případech ustálily. Pravidelně spolupracují např. novinářka Jana Klusáková s dokumentaristkou Kamilou Vondrovou, novinářka Šárka Volemanová – Kubelková s režisérkou Alenou Derzsiovou a scenáristkou Alexandrou Vebrovou, novinářka

Zuzana Burešová s režisérkou Veronikou Stehlíkovou nebo novinářka Markéta Dobiášová s režisérkou Simonou Oktábcovou.

3. Analýza publicistických prvků

Česká televize a autoři cyklu řadí 13. komnatu do žánru dokumentu. Při podrobnější analýze však zjistíme, že publicistické prvky jsou velmi výrazné, v některých dílech dokonce převažují nad dokumentárními. „Hranice přetékaají vždycky, nic není ideální, ale 13. komnata pro mě není dokument. Procentuálně bych to vyjádřila 70 na 30 pro publicistiku,“ ohodnotila žánrové zaměření v rozhovoru pro tuto práci dokumentaristka Kamila Vondrová, která do cyklu přispěla deseti¹² díly. Rozhovor v plném znění uvádím v Příloze č. 3.

Dokument a publicistika shodně nastolují problém, ukazují jeho pozadí a souvislosti, a snaží se ho ozřejmit. Dokumentarista do řešení obvykle zahrnuje svůj pohled na věc, skutečnost zpracovává tvůrčím způsobem, shromažďuje argumenty a snaží se divákovi vysvětlit svůj názor. Televizní publicista také hledá různé pohledy na stejný problém, příběh ale spíše přepisuje, než tvůrčím způsobem zpracovává, snaží se ho divákovi přiblížit tak, jak se stal. Usiluje o vyváženost, proti sobě staví protikladné názory (velmi často formou „mluvících hlav“, které zodpovídají žurnalistovy otázky) a vyvozuje z nich závěry.

13. komnata pracuje s fakty, když předkládá informace o protagonistově životě. Místo, aby je interpretoval filmař, příběh svými otázkami podle dané struktury posouvá novinář. Dokumentární složkou je práce s autentickými záběry, kdy tvůrci nechají zapnutou kameru a natáčejí různé situace. Hlavní hrdinové jsou v té chvíli sociálními herci, kdy hrají sebe samé. Jsou si však vědomi přítomnosti televizní kamery a málokdy se nechají unést situací a takzvaně „vypadnou z role“, což je u dokumentu žádoucí. Respondenta sice můžeme sledovat v běžných situacích, obvykle však při tom zodpovídá dotazy **novináře** a vědomě kontroluje své jednání.

13. komnata je více než přímým vhledem do žitého světa, jak dokument chápe Nichols, publicistickým rozhovorem komentujícím zásadní okamžiky respondentova života. Základní linkou každého dílu je **interview**. Stěžejním pro interview je výběr

¹² V období od začátku roku 2006 do konce roku 2011.

místa, kde spolu novinář a respondent rozprávějí. Atmosféra místa a situace výrazně ovlivňuje náladu rozhovoru a ochotu respondenta odpovídat na intimní otázky.

Zatímco podle Nicholse je důležitý kreativní přístup autora, tvůrci 13. komnaty se musejí řídit předem danou **strukturou**. Dramaturgové sice autorům nechávají volné pole působnosti ve volbě místa natáčení, obrazové skladby či kladení otázek, zároveň po nich však žádají splnění podmínek, které zastřešují celý cyklus a dělají ho pro diváky snadno rozpoznatelným. Tento prvek je výrazný a díky němu můžeme cyklus řadit do žánru publicistiky. Předem určená struktura odlišuje 13. komnatu například od podobného cyklu GEN, ve kterém museli autoři sice také splnit určitá kritéria, ale co se týče metody zpracování, měli naprostou volnost. Nezbytnou součástí každého dílu 13. komnaty je přítomnost respondentovi **blízkých lidí**, kteří jsou do příběhu zainteresovaní, a **odborníků**, již uvádějí problém respondenta do souvislostí a popisuje ho z vědeckého hlediska. Autoři musí také povinně používat **komentář**, který posouvá děj.

Výše uvedené jevy, tedy struktura, komentář, interview, přítomnost novináře a odborníků, patří mezi publicistické prvky, které podrobněji rozebereme v podkapitolách 3.1 až 3.5.

Režiséři, kterými jsou převážně vystudovaní dokumentaristé, považují publicistické prvky v dokumentu za komplikaci. Například dokumentaristka Kamila Vondrová je v rozhovoru označila za omezující. „Já jsem zvyklá dělat si celý dokument od začátku do konce sama, proto pro mě jsou ty publicistické prvky trochu problém. Když si stavím koncepci a režijní pojetí, automaticky mě napadají otázky, které bych respondentovi chtěla položit, proto pro mě bylo nepředstavitelné, že by se měl místo mě ptát někdo jiný,“ řekla Vondrová. „Formát pořadu je ale přesně daný, takže dané body se musí plnit. Já jsem se rozhodla, že budu na 13. komnatě spolupracovat výhradně s Janou Klusákovou, protože to je skvostná novinářka a její styl mi naprosto vyhovuje,“ popsala Kamila Vondrová způsob, jak si poradila s požadavky dramaturgyň.

3.1 Struktura

Každý díl 13. komnaty musí odpovídat předem dané struktuře, což z principu odporuje podstatě dokumentu. Struktura autora svazuje v tvůrčí práci a neumožňuje zvolit způsob zpracování, který by se k danému tématu nejvíce hodil. Filmař vlastně jen vyplňuje kolonky v připraveném formuláři.

„Není to alternativní umění, ale klasicky odvyprávěný příběh, který má začátek, prostředek, konec. Popisujeme, co se stalo, jak s tím protagonista naložil, jak to vypadá teď. Na konci by měla být katarze, tedy nějaké vyrovnání se s problémem, jeho zobecnění,“ vyjádřila se ke struktuře Alena Müllerová.

I v dokumentárním filmu můžeme vysledovat určité schéma, které usměrňuje jednotlivé části projevu. Základním přístupem je řazení jednotlivých prvků po vzoru pětiaktové stavby klasických her. V nich se začíná se **expozicí**, jež zaujme divákovu pozornost, pokračuje **objasněním**, které ozřejmuje, co lze již považovat za skutečnost a co zůstává diskutabilní či předmětem zkoumání, přináší **konkrétní argument**, jenž podporuje určité hledisko, **vyvrací argument**, kdy uvádí důkazy proti předpokládaným námitkám či nepřátelským tvrzením, a **shrnuje případ** tak, že diváky pohne a podnítl je k určitému jednání. (Nichols: 2010) Tento komplexní přístup je ale velmi obecnou radou, jak získaný materiál uspořádat. Záleží na autorovi, jakými cestami naplní jednotlivé body, aby měl výsledek zamýšlenou vypovídací hodnotu. Na prvním místě je nápad a autorský vklad.

U 13. komnaty je rozdíl v tom, že tvůrce musí povinně použít předem dané složky. Každý díl je poskládaný z novinářova komentáře, promluv hlavního protagonisty, vyjádření odborníků a blízkých lidí. Jako mozaika do sebe zapadají jednotlivé výstupy, které nesou příběh a pohlížejí na něj z různých úhlů. Promluvy částečně pokrývají nebo střídají ilustrační obrázky (fotografie, archivní filmový materiál, aktuální záběry hlavního protagonisty na místech spjatých s vyprávěným příběhem), které zobrazují skutečnosti, o nichž respondent právě hovoří. Obrazová složka tedy příběh polopaticky doplňuje. Dokumentární složku zastupují snad jen záběry, které vznikly v době, kdy si respondent myslel, že není zapnutá kamera a alespoň na chvíli „vypadl z role.“ Divák pak může sledovat jeho běžné reakce.

„V dokumentu je potřeba nechat věci plynout, zaznamenat bezprostřední situace. Kdybychom jen konfrontovali jednotlivé názory, byla by to čistá publicistika. Naštěstí máme prostor naplánovat si natáčecí dny podle svého, nechat třeba hrdinu pohádat s dcerou, sledovat průběh konfliktu a pak ho začlenit do filmu. V menší míře můžeme toto „živé maso“, jak situacím z běžného života říkám, použít i ve 13. komnatě. Podle mě je to publicistický pořad s dokumentárními prvky, ne naopak,“ vyvrátila oficiální označení pořadu Kamila Vondrová. Poměr dokumentárních a publicistických prvků se u jednotlivých dílů liší, záleží na rukopisu daného tvůrčího týmu.

Podíváme-li se na strukturu pohledem publika, zjistíme, že jednotné schéma pořadu v sobě nese pozitivní emocionální náboj. Diváci přesně vědí, kdy si mají pořad zapnout (vysílací čas se nemění) a co v něm najdou. Bill Nichols popisuje podobný trend u zpravodajství, kdy „forma, kterou jsou světové události zpracovávány a předkládány, ujištění, že téměř jakoukoli událost, sebevíce výjimečnou, lze zhustit do každodenního neměnného formátu jedné zprávy, nás ubezpečují o tom, že se věci mohou měnit, avšak zprávy je vždy dokážou důsledně vyložit.“¹³ Tento postřeh můžeme aplikovat i na 13. komnatu, která řeší vážné životní problémy, ale vždy používá stejnou formu, a divák tedy může nabýt dojmu, že nic není nepřekonatelné, když to lze přizpůsobit známému formátu. Při sledování pořadu se zklidní a sleduje poutavý příběh zpracovaný způsobem, který zná.

3.2 Postava novináře

Zatímco v dokumentu jsou příběhy „formovány názorem či pohledem na žitý svět přímo prostřednictvím jasného stanoviska filmaře“¹⁴, ve 13. komnatě vstupuje do hry postava novináře, která pořad výrazně posouvá do žánru publicistiky. Žurnalista ztělesňuje naslouchajícího diváka a klade za něj otázky. Právě jako v publicistickém pořadu, kdy se pomocí dotazů snaží objasnit příčinu problému. Zatímco u dokumentu je

¹³ NICHOLS, Bill. *Úvod do dokumentárního filmu*. 1. vyd. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2010, s. 98

¹⁴ NICHOLS, Bill. *Úvod do dokumentárního filmu*. 1. vyd. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2010, s. 158

filmař režisérem a kladečem otázek v jedné osobě, ve 13. komnatě jsou tyto role rozdělené.

„Novinář hlídá obsahovou a verbální stránku, jako profesionál by měl pomoci vhodně položených dotazů umět odvyprávět příběh. Režisér v tomto případě zejména kontroluje vizuální stránku a celkové vyznění rozhovoru,“ vysvětlila rozdělení rolí Alena Müllerová. Režisér tedy režiruje i novináře coby druhého herce, který se aktivně účastní natáčení a je vidět v obraze.

Žurnalista s osobností vede rozhovor a vhodnými otázkami se dostává až k jádru problému, tedy odemyká třináctou komnatu. Popisuje svoje pohnutky, pocity a důvody, proč příběh vede právě tudy, kudy jej vede. Komentuje i banální akce, aby se divák v ději neztratil a za každých okolností věděl, kam a proč příběh směřuje. Novinář by měl fungovat jako zástupce diváků, klást otázky, které by diváka mohly v souvislosti s příběhem napadnout. „Novinář je stěžejní postavou každého dílu, můžeme říct, že v podstatě točíme dvojportréty,“ vyzdvihla důležitost žurnalisty Alena Müllerová.

V praxi se ovšem v pozici „odemykače“ nestřídají jen novináři, ať už písíci, televizní nebo rozhlasoví. V některých dílech figurují spolupracovníci, přátelé nebo dokonce rodinní příslušníci zpovídaných osobností, které s nimi pojí osobnější vztah a respondenti se jim snadněji svěří s leckdy velmi intimními záležitostmi. Zůstává ale otázkou, nakolik je pro zpovídání při natáčení důležitý blízký člověk, kterému se snadněji svěřují. Vždyť ve výsledku se s příběhem seznámí miliony televizních diváků.

Samotný průvodce (ať už novinář nebo blízký člověk zpovídaného) je často také veřejně známou osobností, což opět přidává pořadu na divácké atraktivitě. Divák vnímá průvodce jako uznávanou vševědoucí autoritu, která říká pravdu. Podobně Nichols charakterizoval postavu televizního hlasatele, kterým je podle něj „upřímná, věrohodná osoba, prostá jakýchkoli osobních předsudků a skryté agendy, můžeme tedy bez obav důvěřovat tomu, že nás tato osoba bude nezkresleně informovat.“¹⁵

¹⁵ NICHOLS, Bill. *Úvod do dokumentárního filmu*. 1. vyd. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2010, s. 98

Přestože novinář působí jako ten, kdo rozhovorem příběh vede, na přípravách tematických okruhů se podílí režisér. „My si s Janou Klusákovou ještě před natáčením řekneme, kam chceme dojít. Otázky si připravuje sama a já to naprosto respektuji. První den většinou točíme hlavní rozhovor, ze kterého vidím, jak má dialog vystavěný. Nikdy to neposunula jinam, než jsme si řekly na začátku, a pokud mi tam některá informace chybí, vezmu si respondenta další den stranou, a sama se ho na kameru doptám. Nevystupuji v obraze jako filmař, záběry do filmu zakomponuji tak, že není poznat, že jsem se ptala já,“ vysvětlila Kamila Vondrová, jak probíhá spolupráce režiséra s novinářem. „Do konfliktu ohledně otázek jsme se nikdy nedostaly asi kvůli tomu, že spolu téměř dýcháme. Jsem si ale dobře vědoma toho, že nikomu jinému bych tak zásadní vstup do děje nebyla schopná tolerovat,“ dodala Vondrová.

3.3 Interview jako základní postup

Chápání rozhovoru v dokumentu a v publicistice se liší. Dokumentaristka Olga Sommerová ho chápe jako základní metodu profese dokumentaristiky. „Nemám na mysli jen princip výpovědi neboli mluvící hlavu. Film má oproti psanému rozhovoru možnost mluvit obrazem, situací a jejich vzájemnou skladbou. Ale rozhovor je základní osou pro získání informací, které třeba ve filmu vůbec nepoužiju.“¹⁶ V dokumentu je rozhovor spíše součástí rešerše, a pokud se využívá přímo ve filmu, filmař stojí v pozadí (obvykle za kamerou) a pozornost se soustřeďuje na zpovídaného. Rozhovor probíhá často jako civilní promluva, například zmíněná Olga Sommerová si se svými respondenty často tyká, a jejich rozmluvy působí jako konverzace mezi přáteli.

Naopak v televizním publicistickém rozhovoru novinář vystupuje před kamerou a pokládá otázky jako zástupce diváka. Projevuje se jako rovnocenný partner, ale od zpovídaného si udržuje profesní odstup. Tento typ rozhovoru se uplatňuje i v cyklu 13. komnata. Novinář by měl stát na druhé straně barikády, nezaujatě pokládat otázky a získávat informace (byť se týkají mnohdy velmi osobních záležitostí). Rozhovor jakožto kostra každého dílu je dominantním prvkem 13. komnaty.

¹⁶ BLAŽEJOVSKÁ, Alena. *Rozhovory o interview*. Vyd. 1. Editor Barbora Osvaldová, Radim Kopáč. Praha: Karolinum, 2009, s. 102

Jak uvádí ve sborníku *Rozhovory o interview* Václav Moravec, „dialogické žánry se objevují v projevech dvou a více aktivních mluvčích, kteří na sebe reagují relativně krátkými, obsahově i formálně vzájemně spjatými replikami a mají společný zájem něco v rozhovoru (vy)řešit, něco společně probírat nebo společně hovorem trávit čas“¹⁷ Moravec ve své stati vymezuje pět typů rozhovoru podle funkce. Jako první typ uvádí rozhovor **investigativní**, který proniká pod povrch věcí a hledá skutečnou příčinu události. Druhý je **konfrontační** rozhovor, jenž připomíná spíše křížový výsledek a tazatel se snaží respondenta k odpovědi přinutit. Jako třetí uvádí rozhovor **interpretační**, který se využívá při debatách s odborníky a snaží se události interpretovat z odstupů. Čtvrtým typem je **osobní** rozhovor, kdy jde o dialog se známou osobností o ní samotné. Pátým typem je **emocionální** rozhovor, který se snaží obnažit něčí city. (Blažejovská: 2009)

Ve 13. komnatě najdeme často všechny druhy rozhovorů, pouze konfrontační typ je používán minimálně, novinář se k respondentovi chová obvykle vstřícně a na odpovědi netlačí. Rozhovor s hlavním protagonistou spadá do škatulky osobní až emocionální. Je důvěrný, analytický a přináší profil dotazovaného. Moravec charakterizuje emocionální rozhovor jako snahu o to, aby diváci sdíleli něčí osobní tragédii či dojemnou událost, což přesně odpovídá poslání 13. komnaty. Emocionální oblast zároveň považuje za nejcitlivější oblast práce novináře. V rozhovoru¹⁸, který jsem vedla s Janou Klusákovou, to potvrdila i tato známá novinářka: „Během interview bych měla zůstat nezúčastněná, neměla bych situaci soudit. Ale člověk není na klíček a já si na nějaké osobnosti občas vzpomenu i mimo natáčení.“

Interpretační rozhovor najdeme ve 13. komnatě v interview s odborníky, investigativní prvky můžeme sledovat v rozhovoru s hlavním protagonistou nebo s jeho blízkými, kdy novinář pátrá po všech příčinách konkrétní životní krize.

Interview může mít dvě formy, buď **dialogickou**, kdy se střídá otázka a odpověď, nebo **monologickou**, kdy žurnalista otázky v konečné podobě vynechá.

¹⁷ BLAŽEJOVSKÁ, Alena. *Rozhovory o interview*. Vyd. 1. Editor Barbora Osvaldová, Radim Kopáč. Praha: Karolinum, 2009, s. 70

V dialogickém rozhovoru může novinář ustupovat do pozadí a veškerou pozornost směřovat ke zpovídanému, nebo naopak zvolit rozpravu, kde respondentovi oponuje a prosazuje svůj názor. Rozprava se ve 13. komnatě používá v hlavním rozhovoru, kdy by měl být žurnalista coby druhý herec zpovídanému rovnocenným partnerem. Někteří autoři však volí monologickou podobu, kdy se v konečné verzi otázky vystříhají a promlouvá pouze hlavní protagonista.

Základní složkou interview jsou otázky, které můžeme podle Moravce klasifikovat podle různých aspektů. Z hlediska formy rozlišujeme otázky **otevřené** a **uzavřené**, **přímé** a **nepřímé**, **osobní** a **neosobní**. Z hlediska funkce můžeme otázky rozdělovat na **základní**, **sondážní** a **kontrolní**. A z hlediska vlivu na respondenta na **neutrální**, **pomocné** a **sugestivní**. (Blažejovská: 2009) Ve velkém publicistickém rozhovoru, jaký se objevuje i ve 13. komnatě, se často vyskytují všechny typy otázek. Umění vystavět rozhovor závisí na zkušenostech a empatii novináře. To může být důvodem, proč je do 13. komnaty zařazena postava novináře, coby profesionálního kladeče otázek, který dokáže pomocí rozhovoru odvyprávět příběh.

Na rozhovor by měl novinář přijít s ujasněným smyslem rozhovoru a rozmyšlenou strukturou, která pomůže divákovi lépe se v rozhovoru zorientovat a autorovi usnadní logické řazení otázek. Důležité je také správné načasování otázek. Jak se můžeme přesvědčit ve 13. komnatě, novináři na začátku pokládají lehčí otázky, a ty těžké a kontroverzní si nechávají až do druhé poloviny rozhovoru, aby jimi interview nebylo zatíženo předem.

Velmi důležitým aspektem pro publicistický rozhovor je volba prostředí. Ve 13. komnatě se hlavní rozhovory s respondenty natáčejí v místech, která vyvolávají v respondentech kladné emoce. Odehrávají se v prostředí, kde se cítí sebejistě, například doma nebo v práci. Jak řekla Kamila Vondrová, „musíme vycítit, kde je člověku dobře, a musíme mu nechat navrch, jinak nám nic nepoví. My jsme si v kramflících jistí, my se jenom ptáme.“ Naopak dílčí rozhovory někdy režiséři usazují do specifických situací a sledují reakce zpovídaného. V některých dílech tvůrci respondenta zavádějí na místa, kde dlouho nebyl, inscenují setkání s lidmi, které dlouho neviděl, nebo ho jen zpovídají

¹⁸ Celý rozhovor s Janou Klusákovou uvádím v Příloze č. 4.

při provádění běžných denních činností. „Ve zvláštních situacích odpoví respondent jinak než doma v obýváku. Otázky si proto nevystřílíme hned, ale některé si necháváme na později. Druhý, třetí natáčecí den už můžeme řešit konfliktnější věci, protože má zpovídaný pocit, že už všechno řekl v hlavním rozhovoru. Už si na nás zvykl a je mu lehčeji na duši,“ řekla Vondrová.

3.4 Přítomnost odborníků a edukativní složka

V dokumentárním filmu hrají sociální herci své role, ať už si uvědomují přítomnost kamery, nebo nikoliv, a svým chování posouvají ději filmu. Publicistická reportáž se skládá z klipů, které jsou tematicky poskládané za sebe. 13. komnata se posouvá směrem k druhému typu také kvůli množství „mluvících hlav“. Těmi jsou zejména odborníci, kteří se vyjadřují k probíranému problému. Přítomnost specialistů můžeme chápat o snahu vyjádřit problém objektivně, vyhnout se předpojatosti a jednostrannosti. To je jeden z hlavních principů publicistiky, či dokonce zpravodajství, nikoliv dokumentu, kde je projevení názoru žádoucí.

Ve 13. komnatě vystupují odborníci, kteří se zabývají problematikou související s řešeným problémem. Nejčastěji se jedná o lékaře, protože početní zastoupení zdravotních potíží je v cyklu nejvyšší. V mnoha případech na kameru promlouvá konkrétní lékař, který danou osobnost léčil a její příběh dobře zná. Problém popisuje jak obecně, tak konkrétně, jakým způsobem se s ním respondent vypořádal. Vážený specialista poučuje diváky o problému po odborné stránce, přítomnost odborníka má ve 13. komnatě tedy zejména edukativní funkci.

Natáčení rozhovoru s odborníkem probíhá obvykle v jeho prostředí, tedy například v nemocnici nebo ordinaci, kde se hlavní protagonista léčil. V obraze je vidět ve většině případů jen odborník, novinář se v tomto případě drží v pozadí.

3.5 Komentář

Dokumentární film hovoří nejen slovem, ale především prostřednictvím skladby záběrů, spojení obrazů a hudby. „Dokumenty nabízejí smyslový zážitek zvuků a obrazů

uspořádaných tak, aby na nás zapůsobily: vyvolávají pocity a emoce, napojují se na hodnoty a názory, čímž získávají expresivitu srovnatelnou s tištěným textem, ne-li mocnější.¹⁹

V dokumentu se děj posouvá především akcí a záznamem autentických situací, naopak v publicistice je hlavní mluvené slovo. To je dominantní i ve 13. komnatě. Součástí její struktury je komentář, tedy průvodní slovo novináře, které střídá promluvy hlavní a vedlejších postav. Děj se tedy neposouvá akcí, ale dodatečně natočeným komentářem. V některých případech, a je to podle dramaturgyň dokonce žádoucí, odříkává novinář komentář přímo před kamerou.

Komentář se ve 13. komnatě objevuje v několika podobách. Buď jako hlas shůry, kdy novinář divákům mimo obraz vysvětluje podrobnosti příběhu, nebo přímým oslovením, kdy promlouvá na kameru. Někdy komentuje situaci i během rozhovoru s hlavním protagonistou. Za formu komentáře můžeme považovat i titulky, například u jmen odborníků a ostatních mluvčích, kde slouží divákům pro lepší orientaci.

Režisérka Kamila Vondrová komentář ve filmu za běžných okolností nepoužívá a považuje ho za berličku. „V dokumentu je komentář spíše projevem lenosti, kdy filmař něco nestihne natočit nebo si s tím neví rady. Pak to doběhne komentářem. Já většinou všechen materiál pro 13. komnatu natočený mám a komentář vkládám jen kvůli tomu, abych splnila zadání pořadu. Řeším tím pouze rytmus filmu,“ říká filmařka. Komentář oceňuje v případě, že se jí do zadané stopáže 26 minut nevejde celý život protagonisty. Potom si vyhodnotí důležitost jednotlivých situací a ty, které nejsou pro příběh stěžejní, odvypráví komentářem.

¹⁹ NICHOLS, Bill. *Úvod do dokumentárního filmu*. 1. vyd. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2010, s. 116

4. Publicistické prvky v konkrétních dílech 13. komnaty

4.1 Hlediska rozboru vybraných děl

V této kapitole podrobím 13. komnatu obsahové analýze. Proti sobě postavím díly, které se liší dobou, v níž byly natáčeny, vztahem novinářů a respondentů, a přístupem jednoho novináře k různým problémům. Zároveň vybírám takové díly, abych ukázala rozmanitost témat, kterým se 13. komnata věnuje.

Všechny tři analýzy, ve kterých srovnávám vždy dva nebo tři díly, budou mít stejnou strukturu. Na začátku popíšu problém, který se v pořadu řeší, a představím tým režisér a novinář. Zaměřím se na vztah respondenta a novináře, osobnost novináře, a z toho vyplývající způsob kladení otázek. Budu pozorovat typ a četnost komentáře aplikovaného v daném díle a projevy dalších mluvčích. Zkoumání podrobím i obrazovou složku, zejména volbu prostředí pro rozhovory a používání ilustračních obrázků. Vybrané díly budu srovnávat podle následujících hledisek:

- Kdo se podílel na natočení daných děl
- Jakým tématům se dané díly věnují
- Jaký vztah pojí hlavního protagonistu a novináře
- Jak je v daných dílech použitý komentář
- Kdo se v daných dílech objevuje kromě respondenta a novináře
- V jakém prostředí novinář s respondenty promlouval
- Jaké ilustrační obrázky autoři použili
- Poměr dokumentárního a publicistického přístupu

4.2 Zachycení vývoje cyklu: Tereza Pergnerová vs. Radim Špaček

13. komnata Terezy Pergnerové

Režie: Pavel Křemen, novinářka a autorka scénáře: Jana Ciglerová, kamera: Michal Černý, střih: Allan Lazarov, datum vysílání: 3. ledna 2006

13. komnata Radima Špačka

Režie: Veronika Stehliková, novinářka a autorka scénáře: Zuzana Burešová, kamera: Pavel Blažek, střih: Krasimira Velitchkova, datum vysílání: 16. prosince 2011

V této analýze se zaměřuji na první a poslední díl sledovaného období. Oba filmy, 13. komnata Terezy Pergnerové a 13. komnata Radima Špačka, popisují životní kotrmelce mladých lidí, kteří se snaží najít své místo ve společnosti. Tereza Pergnerová splňuje zadání pořadu dokonale – díky moderování populární hitparády Eso je široké veřejnosti dobře známá a překonala závažný problém, drogovou závislost, během které se jí navíc narodil syn, a za vidinou peněz nafotila pornografické snímky. Její příběh je díky mediálnímu zájmu obecně známý. Oproti tomu Radim Špaček spadá do kolony aktuálně populárních lidí, protože se do povědomí široké veřejnosti dostal poté, co získal Českého lva za film Pouta. Až následně tvůrci 13. komnaty objevili jeho osobní příběh, který úspěchu předcházela, a rozhodli se ho představit divákům. Filmová cena byla symbolickým důkazem překonání životní krize, která zahrnovala hned několik problémů – hyperaktivita v dětství, útěk z domova, přiznání homosexuality, deprese či pokus o sebevraždu.

Jak do příběhu Terezy Pergnerové, tak do příběhu Radima Špačka významně zasáhli otcové, kterými jsou v obou případech silné osobnosti. Textař Eduard Pergner nešetřil dceru tvrdou kritikou, přestože moderováním dosahovala úspěchu a uznání. Z pořadu vyplývá, že na závislosti dcery měl podíl, protože drogami řešila tlak, který z jeho strany přicházel místo podpory. I kvůli této kritice je 13. komnatou Terezy Pergnerové především nedostatek sebeúcty, který řešila užíváním drog. Otcem Radima Špačka je mluvčí bývalého prezidenta Václava Havla Ladislav Špaček, který se těžko vyrovnával s tím, že z jeho syna neroste distingovaný mladý muž, jako byl on sám. Zatímco Ladislav Špaček příběh svého syna ve filmu komentuje, vliv Eduarda Pergnera

na osud dcery vyjadřují ze svého pohledu jen přátelé a kolegové, protože textař v roce 2001 zemřel.

4.2.1 Kdo se podílel na natáčení daných dílů

Historicky první díl, 13. komnatu Terezy Pergnerové, režíroval scenárista, režisér a producent Pavel Křemen, který má zkušenosti jak z činnosti novinářské, tak dokumentární. Po založení TV Nova působil jako reportér investigativního pořadu Na vlastní oči, kde za jednu z reportáží získal Cenu Křepelek pro začínající novináře. Ve své tvorbě se věnuje zejména dvěma formám, pátrací reportáži (i historicky zaměřené, případně s inscenovanými prvky) a portrétu určité osoby sestavenému převážně z výpovědi jejích známých a ukázek jejího díla. Jako tvůrce se podílel na projektech Osudové okamžiky či Ta naše povaha česká. Portrétům populárních umělců se, vedle 13. komnaty, věnoval při práci na cyklu ostravské televize Nevyjasněná úmrtí. (Štoll: 2009)

Příběh Radima Špačka režijně zpracovala režisérka České televize Veronika Stehlíková. Na svém kontě má například dokumenty Moravané na konci světa o křesťanské komunitě v Ladakhu, film o českém fotografovi Vilému Heckelovi, který zahynul spolu s celou českou horolezeckou výpravou v Peru v roce 1970, seriál Dětská záchrana v akci nebo multimedialní projekt Odhalení ze života goril a jejich lidí v pražské ZOO.

Příběhem obou protagonistů provázejí profesionální novinářky. V případě Terezy Pergnerové je to Jana Ciglerová, která vystudovala žurnalistiku na pražské Karlově univerzitě a londýnské City University, působila jako britská zpravodajka Lidových novin, v Česku vedla časopis Elle, uváděla módní pořad na Expresrádiu a dosud píše pro čtvrtěční Magazín Mladé fronty Dnes. S Radimem Špačkem rozmlouvala Zuzana Burešová, rovněž absolventka Fakulty žurnalistiky Univerzity Karlovy v Praze, která spolupracuje s Českým rozhlasem a Českou televizí. (Burešová: 2006)

4.2.2 Jaký vztah pojí hlavního protagonistu a novináře

Přístup novinářek k respondentům se významně liší. Film o Tereze Pergnerové působí jako výprava dvou kamarádek do zběsilé minulosti jedné z nich. Obě ženy jsou si věkově blízké a během natáčení se evidentně sblížily i osobně. Svědčí o tom například závěrečný rozhovor před budovou České televize, kde film začal i skončil:

Tereza Pergnerová: Tak co si povíme?

Jana Ciglerová: Terezo, bylo to hrozně zajímavý, strašně ráda jsem tě poznala takhle zblízka. Teď nevím, komu ten dokument prospěl víc, protože já jsem určitě zjistila spoustu věcí sama o sobě. A o tobě samozřejmě taky. Takže teď jestli to posereš, tak ti přijdu osobně namlátit prdel.

T.P. To už bude bezbolestný!

J.C. Protože já už jsem v tvém příběhu taky.

T.P. Já ti normálně děkuju. Za první telefon, za všechno. Ale budu si volat i dál, ne? Co?

J.C. Jo... Jasně, že si budeme volat i dál, ale já jsem myslela, že to nebudeme říkat takhle před kamerou.

T.P. Proč ne?

J.C. Aby divák neměl pocit, že mu něco neuniká...

(...)

J.C. Tak čau, pojd' na mou hrud'. Ahoj, opatruj se.

T.P. Ahoj, děkuju, a zavoláš mi někdy, jo? Tak ahoj všichni (*mává do kamery a nasedá do auta*)²⁰

Jana Ciglerová používá hovorový jazyk, nevyhýbá se slangovým, až vulgárním výrazům. Její otázky jsou košaté, obvykle ještě před položením dotazu stručně popíše problém, kterého se bude otázka týkat. Ptá se spontánně, používá přímé i nepřímé otázky (např. „Teď by mě zajímalo, jestli je Tereza nervózní,“ prohodí směrem k respondentce, která začne automaticky odpovídat), nechává se unést situací. Scénář je v tomto díle patrný jen výběrem lokací, Tereza Pergnerová je před kamerou natolik sebevědomá, že dokáže improvizovat na jakémkoliv téma. Působí nezkrotně, několikrát dokonce promlouvá k divákům přímo do kamery. Film je skutečně natočen převážně

²⁰ 13. komnata Terezy Pergnerové: 2006

dokumentární metodou, kdy se štáb přesouvá z místa na místo, a kamera zaznamenává jednotlivé situace, které posouvají děj. Novinářka se často objevuje v obraze a hrdince je rovnocenným partnerem. Bez zábran vyjadřuje své pocity, a v několika případech se téměř obrací role, když Tereza komentuje Janino chování. Například psychické vypětí žurnalistky po návštěvě odvykacího zařízení okomentuje Tereza vzkazem do kamery: „Ona je úplně zničená. Příště točíme o ní!“ Někdy Tereza Janě dokonce pokládá otázky, čímž shazuje její pozici nezávislého novináře, a rozhovor působí spíše jako konverzace v běžném životě. Bez ohledu na zapnuté natáčecí zařízení ženy rozehrávají své role a novinářce se v pozici „kamarádky“ podaří z hrdinky vyzvědět detaily z jejího života. Během filmu ji dokáže představit v několika polohách – jako rozpustilou dívku, která se při vzpomínkách na dobu své největší slávy směje do kamery, jako stydlivou členku komunity pro odvykání závislosti při setkání s bývalým terapeutem, a jako uvědomělou matku, která s vážnou tváří lituje, že za vidinou finančního přilepšení kývla na nafocení snímků do pornografického časopisu, a nyní se obává reakce svého syna.

Zuzana Burešová v rozhovoru s Radimem Špačkem působí naopak jako autorita, jejich vztah připomíná vztah matky a syna. Novinářka často o Radimovi mluví ve třetí osobě, buď formou komentáře, nebo o něm mluví s třetími osobami. V otázkách Radimovi tyká, on ji neoslovuje, jen zodpovídá její dotazy. Na rozdíl od místy roztěkaného rozhovoru Jany Ciglerové s Terezou Pergnerovou vede Zuzana Burešová s Radimem Špačkem skutečně publicistický analytický rozhovor, kde vystupuje jako nezávislá novinářka. Jasně patrná je dobrá příprava a jasně formulované otázky. Přestože v některých pasážích stříhač otázky dodatečně vystříhl, forma rozhovoru je stále zřejmá a jako tvůrčí postup dominantní.

4.2.3 Jak je v daných dílech použitý komentář

Také použití komentáře se v obou dílech liší. Jana Ciglerová dává důraz na bezprostřední projev, vedle rozhovorů s hlavní protagonistkou, které tvoří naprostou většinu filmu, třikrát zařazuje komentář v obraze a jen třikrát dodatečně natočený komentář mimo obraz. Naproti tomu Zuzana Burešová usiluje spíše o nezaujatý pohled na příběh protagonisty a do filmu zařazuje šest komentářů mimo obraz.

4.2.4 Kdo se v daných dílech objevuje kromě respondenta a novináře

Zuzana Burešová zároveň ve větší míře využívá promluv Radimových blízkých a odborníků. Celým dílem se prolínají rozhovory s Radimovými rodiči Evou a Ladislavem Špačkovými, kteří komentují Radimovo problematické dospívání i náročné situace v dospělosti. Vyjadřují se k synovu pokusu o sebevraždu skokem z Nuselského mostu, k cestování do rizikových oblastí, vztahům s muži, úspěšným i neúspěšným filmům. Jejich projevy nejsou významně emotivně zatíženy, rodiče hovoří o synových eskapádách smířeně, jako by je už otupil zub času. K Radimově pokusu o sebevraždu se vyjadřuje i jeho sestra Darja, u které v inkriminovanou dobu v Praze bydlel. Z řad odborníků se k Radimovým problémům vyjadřuje psycholožka Petra Meisnerová, kterou mladý režisér vyhledal zhruba rok před natáčením filmu Pouta. Tehdy se obával, že se znovu objeví deprese a nejistota, které by mohly zhatit natáčení, na kterém mu velmi záleželo. Ve filmu promlouvá i filmový a televizní producent Čestmír Kopecký, který s Radimem Špačkem konzultoval první film Mladí muži objevují svět, jenž vznikl na Radimově první cestě do Sarajeva.

Díl o Tereze Pergnerové je postavený převážně na rozhovorech s protagonistkou a na záběrech autentických situací, ani v tomto případě ale podle pokynů nechybí promluvy třetích osob. Jako odborník Terezinu situaci hodnotí psychiatr Jan Cimický, který ji léčil a znal navíc jejího otce. Ve filmu potvrzuje, že otcův tlak mohl mít na Terezinu závislost vliv. Rodinné poměry, dceřino dětství, úspěch i pád komentuje Terezina matka, herečka Jana Pergnerová. O pracovním nasazení Terezy Pergnerové mluvila Jana Ciglerová s kolegy z televize a rozhlasu. Dřívější spolupráci na hitparádě Eso a Terezin nadšený přístup popsal režisér Tibor Szilvasi, její tehdejší práci (rok 2005) v rádiu také kladně ohodnotila ředitelka programu Frekvence 1 Barbora Tachecí.

4.2.5 V jakém prostředí novinář s respondenty promlouval

Volba místa pro rozhovor je pro jeho celkové vyznění velmi důležitá. Záleží na režisérovi, důležité však je, aby se dobře cítil respondent. Většina hlavních rozhovorů 13. komnat se odehrává na klidných místech, v bytech nebo na pracovištích. V případě Terezy Pergnerové to však neplatí, ve filmu se mísí řada prostředí, což dobře

koresponduje s nestálým životem hlavní aktérky. Hlavní rozhovor se odehrává na trávníku zahrady Psychiatrické léčebny v Bohnicích, protože tam Tereza kvůli závislosti několikrát pobývala. Dílčí rozhovory probíhaly před sídlem televize Nova, kde se natáčela hitparáda Eso, ve vlaku, v rozhlasovém studiu, v komunitě pro odvykání závislostí v Podcestném mlýně v jižních Čechách a před budovou České televize. Důležitost volby prostředí je patrná například v případě komunity pro odvykání závislostí. Tereza na místě zklidnila, při setkání s terapeutem Janem Bartoškem lehce znervózněla. Tato část filmu je výrazně dokumentární, protože kamera jen zaznamenává sled událostí. Kdyby Tereza mluvila o své závislosti nad kávou v pražské kavárně, nikdy by její vyprávění nebylo tak autentické jako při návratu na místo spojené s odvykací kúrou, které mělo pro Terezu v přestávání s drogou zásadní význam. Aktérka rozmlouvá s terapeutem, nechává si dělat testy, které potvrzují, že je „čistá“, spontánně se dává do řeči i se současnými klientkami zařízení. Svoji nejistotu maskuje tím, že Janu provází po usedlosti, ukazuje jí, kde v rámci terapie pracovala a žila. Autentické situace se objevují i v prostředí rozhlasového studia, kde Tereza moderuje svůj pořad. Na zahradě psychiatrické léčebny do záznamu vstupuje režisér a zpoza kamery se ptá na důsledky Tereziny závislosti. Tento prvek je značně dokumentární. Rozhovory s ostatními aktéry jsou natáčeny v jejich přirozeném prostředí – maminka mluví doma v kuchyni, režisér v televizním studiu, psychiatr v ordinaci, ředitelka rozhlasové stanice ve vysílacím studiu.

Hlavní rozhovor s Radimem Špačkem se natáčel nad pivem v klidné hospůdce, což mělo pravděpodobně znázorňovat jeho bohémský život. Dílčí tematické rozhovory vznikaly ve střížně při dodělavkách Radimova nového filmu, dále v parku, z kterého je na dohled Nuselský most a, stejně jako u Terezy, na zahradě Psychiatrické léčebny v Bohnicích (pasáž o pokusu o sebevraždu). Množství záběrů pochází z pozemků rodinného sídla rodiny Špačků, kde se natáčely rozhovory s otcem, matkou a sestrou. S producentem Čestmírem Kopeckým rozmlouvala Zuzana Burešová na náměstí neznámého českého městečka, což s tématem rozhovoru nijak nesouviselo. Psycholožku zpovídala v její útulně působící pracovně.

Zaměříme-li se na jednotlivé rozhovory z hlediska obrazu, zjistíme, že v obou dílech vykazují podobné znaky. Při rozhovorech s rodinnými příslušníky a kolegy hlavního protagonisty jsou ve většině situací vidět i novináři, což působí méně

formálně. Naopak odborníky (psychiatra a psycholožku) přiblížil kameraman na detail a v obraze jsou vidět jen jako „mluvící hlavy“, což evokuje dojem formální, až zpravodajský. Specialisté působí jako vševědoucí autority.

4.2.6 Jaké ilustrační obrázky autoři použili

13. komnata Terezy Pergnerové začíná záběrem na protagonistku, která sedí sama na trávě a předvádí a popisuje, jak se připravuje dávka heroinu. Diváky tato scéna vtáhne přímo do děje, rozhovory poté pokrývají především tematické fotografie z moderátorčina dětství, mládí a moderování hitparády Eso. Hojně používané jsou i novinové články z období Tereziny závislosti, těhotenství i nafocení pornografických fotografií. Střídavě v synchronu a střídavě jako kulisa k rozhovoru jsou zařazeny archivní televizní záběry z neurčené společenské akce, kterou Tereza v dobách své největší slávy moderovala, její televizní pozdrav Čágo, belo, šílenci z hitparády Eso, a úryvek z videoklipu k písni Andělíčku, můj strážníčku, kterou Tereza nazpívala. Jako ilustrační obrázky se objevují i záběry chůze – příchod do odvykací komunity, do rozhlasového studia, nebo pohled na zamyšlenou Terezu jedoucí ve vlaku.

13. komnata Radima Špačka začíná záběrem na protagonistu přebíhajícího rušnou pražskou ulici. Rozhovory o dětství a dospívání doplňují rodinné fotografie. Synchronně jsou zařazeny i úryvky z Kachyňova filmu Blázni a děvčátka, kde Radim ztvárnil jednu z dětských rolí, dále pasáže z Radimových filmů, včetně oceněných Pout, a část záznamu z předávání cen Český lev za rok 2010, kde jako režisér získal sošku za film roku. V pasáži, kdy mluví o pokusu o sebevraždu, jsou zařazené záběry do korun stromů v parku, kde novinářka s respondentem právě procházejí. Poetické záběry nebe evokují úvahy o životě, obracejí pohled z pozemského života do mimozemského.

4.2.7 Poměr dokumentárního a publicistického přístupu

Přestože jsem v této analýze srovnávala víceméně namátkově vybrané filmy, jediné rozhodující hledisko bylo časové, můžeme pozorovat společné znaky. Oba díly zaznamenávají příběhy mladých lidí, z čehož vyplývá, že okruh respondentů se za šest let ve 13. komnatě nezměnil. Zásadně se ale liší zpracování.

13. komnata Terezy Pergnerové je skutečně podle avizované informace v úvodních titulkách dokumentárním filmem, byť s publicistickými prvky. Dokládá to například pohyblivá kamera a chvílemi roztřesený obraz. Kameraman tedy neměl kameru celou dobu na stativu a určité situace, například zpověď Terezy Pergnerové na zahradě psychiatrické léčebny, natáčel z ruky. K větší autenticitě přispěl i tím, že v této situaci položil aktérce i několik otázek. Děj se posouvá v situacích, postava novinářky není rušivá, protože tu hraje roli kamarádky a konverzace obou žen působí důvěryhodně, byť vědí o přítomnosti kamery. Publicistické prvky jako struktura, komentář, interview nebo odborníci jsou záležitostí formátu, proto je film obsahuje. Přínosem pro film je novinářka Jana Ciglerová, která se dokázala do respondentky vcítit, najela na její vlnu a stala se jednou z postav filmu. Ve chvíli, kdy terapeut na konci rozhovoru Terezu objal a uznal, že se v ní mýlil, když nevěřil, že je „čistá“, novinářka nechala průchod svým emocím a dojetím se rozplakala. Co se týče zpracování tohoto dílu, jedná se o dokumentární film s publicistickými prvky.

Naopak 13. komnata Radima Špačka se od dokumentu přehoupala k publicistice. Novinářka působí jako autorita, která pátrá po detailech příběhu. Velký prostor dává promluvám rodičů, kteří opakovaně mluví o Radimově problematickém dětství. Úmyslem bylo jistě ukázat, že sklon k „lumpárnám“ měl už jako dítě, ale novinářka se nechala unést stížnostmi rodičů a k Radimovi poté v rozhovoru přistupovala jako k „věčnému průšviháři“. V posledním záběru filmu dokonce po otázce, proč vyhledává při cestování nebezpečná místa, Radima pokárala, aby na sebe na další cestě do Afgánistánu dával pozor, aby se poté mohli všichni společně podívat na dokončenou 13. komnatu. Promluvy hlavního protagonisty jsou ve filmu v převaze, ale vydatně jim sekundují hlasy rodičů, sestry, spolupracovníka a psycholožky. Záběry, ani ilustrační obrázky nejsou výrazně invenční, zajímavě působil snad jen nečekaný záběr na náměstí anonymního českého městečka, který se z domů stočil na rozmlouvající novinářku a producenta Čestmíra Kopeckého. Důvod, proč producent promlouval právě na tomto místě, ale z pořadu není zřejmý. Můžeme se domnívat, že v nejmenovaném městě producent žije. Díl o Radimu Špačkovi stojí na silném příběhu a sympatickém hlavním protagonistovi, ale zpracováním výjimečný filmový zážitek nepřináší. Dokumentární prvky zaznamenáme pouze v situacích, kdy novinářka reaguje na zajímavosti v prostředí, kde se právě natáčí. Například v Radimově bytě ho žádá, aby jí ukázal

sošku Českého lva, kterou před kamerou vybaluje z krabice. Z množství střídajících se promluv k tématu, neinvenčních záběrů a pátravém přístupu novinářky vyplývá, že se jedná o spíše publicistickou reportáž s dokumentárními prvky než o dokument.

Posláním cyklu má být podle dramaturgyň terapie, jak pro diváky, tak pro protagonisty. U Terezy Pergnerové není tak patrná, protože svůj příběh vyprávěla do médií už poněkolikáté, a měla tak měla možnost si jednotlivé události utřídit už dříve. Naopak Radim Špaček promluvil o problémech veřejně poprvé a je na něm znát, že nad jednotlivými otázkami poctivě přemýšlí. Odpovídá ale upřímně a zamýšlením se nad tématy přichází na nové souvislosti. Ani u jednoho z protagonistů však nelze říct, že by svůj boj překonal.

Tereza se sice zbavila závislosti, ale její život spíše stagnuje. „Já ani nevím, jestli na něčem stavím. Funguju tak nějak obyčejně, není to euforie. A to mi dělá dobře, je to malý. Žiju pomalu, drobně se raduju, začala jsem vydělávat peníze, neutratila jsem je za drogy,“ řekla v 13. komnatě v rozhovoru s terapeutem. S odstupem času zhodnotila Tereza natáčení a případný terapeutický dopad v knize 13. komnata I slavní mohou být zranitelní: „13. komnata jako taková mi život nezměnila. Její natáčení mě zastihlo v době, kdy už jsem vyhrála konkurz na moderování první řady Vyvolených, a to byl ten moment v mé kariéře, který mnozí nazývají comeback. Bylo pro mě důležité, že jsem se mohla vrátit do Podcestného mlýna, kde jsem tehdy neukončila léčbu, a svůj pobyt tam uzavřít. Na těch pár dní natáčení nikdy nezapomenu.“²¹

Rozevlátého života nezanechal ani Radim Špaček, který si sice sám sebe začal více vážit, ale stále vyhledává extrémní situace. „Asi nejsem určenej úplně pro pohodlnej, spokojenej, usedlej život,“ odpověděl na otázku, proč se vydává do rizikových oblastí. Psycholožka popsala jeho problémy jako „démony“, kteří v něm třímají, a čas od času se objeví. Psychických záchvatů, kdy pochybuje sám o sobě, se tedy nezbaví asi nikdy.

²¹ 13. komnata: i slavní mohou být zranitelní. Vyd. 1. Editor Jitka Saturková. Praha: Česká televize, 2006. Edice České televize. s.18

4.3 Srovnání přístupu zaujatého a nezaujatého průvodce: Vladimír Čech (Heda Čechová) vs. Monika Načeva (Michal Pavlíček) vs. Václav Moravec (Meda Mládková)

13. komnata Hedy Čechové

Režie a scénář: Adéla Sirotková, novinář (průvodce): Vladimír Čech, kamera: Václav Tlapák, střih: Jan Jakub Skalský, datum vysílání: 10. září 2010

13. komnata Michala Pavlíčka

Režie a scénář: Petr Slavík, novinář (průvodce): Monika Načeva, kamera: Petr Koblavský, Petr Slavík, střih: Vladimír Bezděk, Petr Slavík, datum vysílání: 18. ledna 2008

13. komnata Medy Mládkové

Režie a scénář: Simona Oktábcová, (průvodce): Václav Moravec, kamera: Vlastimil Hamerník, Josef Nekvasil, střih: Jindřich Juna, datum vysílání: 6. května 2011

V této analýze se zaměřím na souvislost přístupu novináře s jeho vztahem k respondentovi. Vybrala jsem tři případy, které se od sebe z tohoto hlediska výrazně liší.

4.3.1 Kdo se podílel na natočení daných dílů

13. komnatu Medy Mládkové režírovala Simona Oktábcová, televizní režisérka a scenáristka, která má na svém kontě řadu autorských dokumentárních filmů i publicistických studiových pořadů pro Českou televizi. Na pražské FAMU vystudovala filmovou a televizní dokumentární tvorbu. S příběhovými dokumenty, mezi které patří i 13. komnata, má bohaté zkušenosti. Podílela se například na dokumentárních cyklech *Osudy hvězd*, *Sláva vítězům*, *Lapidárium* nebo *GEN*. Věnovala se i sociálním dokumentům, ve kterých zpracovávala příběhy z dětských domovů, pastřáků, azylových domů a vesniček SOS. (Burešová: 2006)

Příběh Michala Pavlíčka režijně vedl Petr Slavík. Absolvent FAMU pracoval do roku 1992 převážně pro Krátký film, v posledních letech téměř výhradně pro Českou televizi. Natočil více než sto dokumentárních filmů a televizních pořadů, věnuje se i

hrané tvorbě. Získal řadu ocenění, v roce 2005 například cenu České filmové a televizní akademie Elsa za nejlepší dokumentární film. Za 13. komnatu Jaroslava Pouzara byl oceněn na festivalu filmů se sportovní tematikou v Liberci v roce 2006. (Burešová: 2007)

Režisérkou 13. komnaty Hedy Čechové je Adéla Sirotková, absolventka Soukromé vysoké školy Josefa Škvoreckého v Praze. Už její studentský film Berlináda získal cenu poroty na mezinárodním festivalu Tourfilm 2006. Spolupracovala na dokumentárních pořadech České televize Báječná léta bez opony, Srpnová noc, Osudové osmičky našich dějin nebo Albertov 16:00. Portrétní dokument si kromě několika dílů 13. komnaty vyzkoušela i při práci na cyklu České televize Neobyčejné životy nebo velkém dokumentu o režiséru Otakaru Vávrovi Stovku má člověk jednou za život. (Štoll: 2009)

A nyní k roli průvodců. Pozici nezávislého novináře bude reprezentovat Václav Moravec, který provázel příběhem mecenášky a sběratelky umění Medy Mládkové. Další dva „odemykači“ jsou specifictví tím, že nejsou novináři a k protagonistovi je pojí osobní vztah. 13. komnatu Hedy Čechové otvíral její syn, herec Vladimír Čech, a s Michalem Pavlíčkem natáčela zpěvačka a kamarádka Monika Načeva.

4.3.2 Jak souvisí vztah s přístupem novináře k hlavnímu protagonistovi

Z těchto tří dílů je dobře patrné, proč se tvůrci 13. komnaty rozhodli do role průvodců angažovat profesionální novináře. Zkušený Václav Moravec vede s Medou Mládkovou precizní publicistický rozhovor a kvalitou ostatní dva „odemykače“ převyšuje. Mluví spisovnou češtinou se správnou dikcí, klade jasně formulované otázky a v případě nejasnosti vzápětí pokládá doplňovací otázky. V rozhovoru respondentce vyká, ale oslovuje ji křestním jménem. Interview má jasnou strukturu a v druhé polovině se novinář nebojí zajít do hloubky:

Václav Moravec: Berete vzpomínky jako třináctou komnatu?

Meda Mládková: Co to je třináctá komnata?

V.M. Tu, co chcete mít zavřenou.

M.M. Jo, totálně. Vy mě vyprovokováváte, já jsem netušila, že půjdete takhle do hloubky.²²

Václav Moravec působí distingovaně, mluví klidně a rozvážně, na sobě má po celou dobu oblek, což působí seriózně a stylově se hodí k aristokraticky působící dámě, jakou je Meda Mládková. Z politických diskusních pořadů, které pravidelně Václav Moravec moderuje, je zvyklý řešit věci do hloubky, a také v případě 13. komnaty se vhodnými otázkami dokáže dostat k podstatě problému. Z Mediných odpovědí často vyvozuje závěry, které jí poté nechává komentovat.

Václav Moravec: Proč jste smutná?

Meda Mládková: No tak, jsem smutná, když vidím, kam se ten národ dostal.

V.M. A není problémem to, že ta společnost zažila dvě totality?

M.M. Ale jo, já to chápu, já chápu i korupci. Víte, já o tom často mluvím. Když takoví rodiče měli několik dětí, ty děti nesměly studovat... Teď chce každý auto, cestovat. Já říkám všem, musíte to pochopit.

V.M. Fandí vám lidi?

M.M. Jo, moc.

V.M. Chodí vám dopisy?

M.M. Moc. A píšou úžasný věci tam do té knihy hostů, co máme v muzeu, běžte se podívat.

V.M. Píší vám taky, že vás berou jako posla boje proti korupci?

M.M. Píšou mi tak krásný dopisy, že já mám někdy až slzy v očích.

V.M. Berete to, že jste symbolem?

M.M. Začínám si to myslet, jo. Když jdu po ulici, lidi mě zastavují a litují mě, nebo říkají: Vydržíte to, paní Mládková? Ježiš, já vám držím palce, to je hrozný, jak se k vám chovají.

V.M. Je to to, co vám často vadí u lidí? Že nejsou renesanční osobnosti?

M.M. ...no asi jo. U těch mladejch lidí mi to vadí. Hrozně.²³

²² 13. komnata Medy Mládkové

²³ 13. komnata Medy Mládkové: 2011

V pořadu se mu podařilo popsat příběh ženy, která v exilu ve Spojených státech se svým manželem vybudovala rozsáhlou sbírku umění, již chce nyní odkázat Praze. Potýká se ale s administrativními překážkami a problémy jí způsobuje i laxní a arogantní přístup pražského magistrátu. Meda Mládková je veřejnosti známá z médií jako bojovnice a vlastenka, která coby ovdovělá a bezdětná žena považuje Česko za svoji rodinu.

Podobně umírněný projev s dobře formulovanými a zřetelně kladenými otázkami má herec Vladimír Čech. Na rozdíl od Václava Moravce své respondentce, která je jeho matkou, pochopitelně tyká. Diváci jsou svědky rozhovorů syna s matkou v autentických situacích, například v budově rozhlasu připomínají, že jsou oba rozhlasové děti. Heda sem chodila do práce za svým tatínkem, Vladimír zase za Hedou. Přestože jsou si velmi blízcí, Vladimír Čech dokáže vybalancovat své zaujetí - o matce hovoří s láskou, ale nebojí se zeptat na podrobnosti z nepříjemných období jejího života, mezi něž patřila například sebevražda jejího otce, zákaz práce hlasatelky nebo rakovina. Přístup Vladimíra Čecha lze označit jako laskavý a respektující, jakkoliv v něm chybí náznak novinářské nezaujatosti. Jejich rozhovor je velmi intimní.

13. komnatou kytaristy a skladatele Michala Pavlíčka provází jeho kolegyně a kamarádka Monika Načeva. Zatímco herec Vladimír Čech a novinář Václav Moravec mají vyškolený hlas a moderátorské zkušenosti, Monika Načeva je postrádá a její projev je méně profesionální. Stejně jako Vladimír Čech zná na některé otázky odpovědi předem, na rozdíl od herce, který to přiznává a navazuje na ně, se však snaží hrát představení pro diváky, jako by se informace dozvídala poprvé. Například na začátku filmu, kdy štáb prochází muzikantovým domem:

Monika Načeva: Tak Michale, představ nám, kde jsme.

Michal Pavlíček: Vždyť to tu znáš jako doma.

M. N. No já jo...

M. P. Jsme na Kloboučku, tady se točily ty pořady rockový. Tak vás vítám tady ve studiu nahrávacím, kde právě pracuji na hudbě pro jednu detektivku Český televize.

střih, Monika s Michalem sedí u jídelního stolu

M.N. Michale, ty prý máš nějaký problém s ušima. O čem to je, nebo co přesně to je?

M. P. Jedná se o takový šelest (...) ²⁴

Monika Načeva se stala průvodkyní 13. komnatou Michala Pavlíčka zřejmě proto, že muzikant chtěl mluvit s někým blízkým. Jiné vysvětlení se pro práci, kterou by mnohem kvalitněji odvedl redaktor z praxe, hledá těžko. Zpěvačka hovoří tiše, nevýrazně, otázky neformuluje přesně, často hledá slova. Například oproti Václavu Moravcovi, který jde místy až příliš do hloubky, je rozhovor znatelně povrchnější. Z úvodního komentáře, který pronáší v autě cestou k Michalu Pavlíčkovi, také nevyplývá, že by byla přítelkyní, která ho zná obzvláště dobře. „Znám ho třináct let, znám ho jako veselého člověka, který nikdy nezkazil žádnou legraci, a právě proto mě dost překvapilo, když jsem se nedávno dozvěděla, že má vážný zdravotní problém,“ řekla v komentáři Monika Načeva o nemoci, kterou Michal Pavlíček trpí už desítky let.

4.3.3 Jak je v daných dílech použitý komentář

Díly se liší i v míře použití komentáře. Nejčastěji ho pro posun děje používá Václav Moravec, asynchronně vstupuje celkem desetkrát. V úvodu filmu se ale objevuje zvláštní typ komentáře, kdy novinář mluví před kamerou, ale dívá se šikmo ze záběru. „Mluvicí hlava“ je žurnalistický prvek, a pro Václava Moravce, coby zkušeného novináře, je takový projev pravděpodobně přirozenější než promluva přímo do kamery. Jeho ostatní komentáře jsou mimo obraz.

Vladimír Čech promlouvá v komentáři celkem šestkrát. V rámci celého cyklu je na tomto dílu ale unikátní komentář, který pronáší sama Heda Čechová. Autoři prošpikovali film záběry na černobílou televizní obrazovku, ze které jako bývalá televizní hlasatelka díky videomontáži promlouvá sama o sobě ve třetí osobě. Jeden z komentářů z úst hlavní protagonistky zněl: „Heda měla práci v rozhlase velice ráda. O práci v televizi nikdy neuvažovala a dokonce o ni ani nikdy neusilovala. Několikrát prý ji ke konkurzu zvali, ale ona pozvánku nedostala, až teprve po telefonickém rozhovoru s konkurzem souhlasila, a jednoho dne v roce 1956 se do Měšťanské besedy ve Vladislavově ulici dostavila.“ ²⁵

²⁴ 13. komnata Michala Pavlíčka: 2008

²⁵ 13. komnata Hedy Čechové

Monika Načeva mluví v komentáři za celý film pouze třikrát, děj se v tomto případě skládá především z klipovitých promluv hlavního protagonisty a dalších respondentů.

4.3.4 Kdo se v daných dílech objevuje kromě respondenta a novináře

V 13. komnatě Medy Mládkové se kromě ní objevuje její přítelkyně, výtvarnice Adriena Šimotová, a kamarád Vít Kolář, kteří mluví o Medině vlastenectví, zprofanovanosti této hodnoty v dnešní společnosti a o komplikacích, které brání Medě uskutečnit životní sen. Jako odborník se k jejímu případu vyjadřuje klinický psycholog Slavomil Hubálek, který její úsilí hodnotí jako boj proti tuposti a omezenosti.

V případě 13. komnaty Hedy Čechové je dominantním prvkem rozhovor syna s matkou a jejich komentáře. Z řad odborníků ve filmu vystupuje televizní historik a producent Daniel Růžička, který dává do souvislostí převraty v Československé televizi, jež vedly k propuštění Hedy Čechové z pozice hlasatelky. Dále už se objevuje pouze symbolický rozhovor s Hediným vnukem Matějem, který představuje aktivní dámu v roli babičky. Pasáž s vnukem nicméně působí, jako by byla zařazena jen z formálních důvodů:

Vladimír Čech: Umí naše babička vařit? A co vaří?

Matěj Čech: Mně teda chutná to kuře na paprice.²⁶

Naopak ve 13. komnatě Michala Pavlíčka promlouvá celá řada osobností. Z odborného hlediska se k Michalově problému, kterým je tinnitus, tedy neustálý šelest v uších, vyjadřují ošetřující lékař Jan Klozar a otorhinolaryngolog, neboli specialista na ušní, nosní, krční, Aleš Hahn. Stejným handicapem trpí i muzikantův přítel, spisovatel Jáchym Topol, který ve filmu komentuje vlastní zkušenosti. Dále vystupují Michalovi spolupracovníci, zpěvačka Bára Basiková a kolega z kapely Miroslav „Kolík“ Kolín. V závěru mluví o životě s takto nemocným člověkem muzikantova manželka Karolina Pavlíčková a v záběrech se objevuje i jejich malý syn.

²⁶ 13. komnata Hedy Čechové: 2010

4.3.5 V jakém prostředí novinář s respondenty promlouval

Hlavní rozhovor vedl Václav Moravec s Medou Mládkovou v jejím bytě, dílčí rozhovory se odehrávaly v Muzeu Kampa, které Meda založila, a přilehlém parku na pražské Kampě. Také rozhovor s Adrienou Šimotovou vznikl v Muzeu Kampa, kde je vystaveno několik jejích děl. Zbývající dva respondenti hovoří ve svých prostředích - Vít Kolář v bytě, Slavomil Hubálek v ordinaci.

Vladimír a Heda Čechovi spolu rozmlouvají (pravděpodobně) v jejím bytě, dále před rodným domem, ve vstupní hale Českého rozhlasu, rozhlasovém studiu, na hřbitově, kde je pochovaný Hedin otec, v Měšťanské besedě či v rozhlasovém archivu. Rozhovor s televizním historikem vznikl v parku na Kavčích horách, a malého Matěje se Vladimír Čech ptal doma na zahradě.

Hlavní rozhovor s Michalem Pavlíčkem vedla Monika Načeva v jeho nahrávacím studiu za Prahou. Dále natáčeli na zkoušce kapely, v divadle TaFantastika, kde se zkoušel muzikál Dáma s kaméliemi z pera Michala Pavlíčka, v nemocnici, kam šel na kontrolu, na venkovské cestě, kde hovořil o nevhodnosti života na klidném místě ve vztahu k nemoci, a v pražském bytě, kde žije s mladou manželkou a malým synem. Rozhovory s Michalovými kolegy probíhaly v zákulisí koncertního podia.

4.3.6 Jaké ilustrační obrázky autoři použili

Co se týče použitých ilustračních obrázků, úvodní záběr ve všech třech případech nastolil atmosféru, ve které se bude daný díl nést. V případě Medy Mládkové to je pohled na Vltavu z pražského parku Kampa za hudebního podnesu stejnojmenné symfonické básně Bedřicha Smetany. Klasická hudba a záběry na Staré město symbolizují český národ, který Meda Mládková považuje za svoji rodinu, a který odmítá její dar v podobě sbírky umění. Kolem Vltavy vznikly i záběry Medy Mládkové, jak se prochází po břehu nebo krmí labutě. Rozhovor dále pokrývají obrázky Sovových mlýnů z nejrůznějších úhlů. Medin život ve vysoké společnosti coby manželky guvernéra Mezinárodního měnového fondu Jana Mládka zase připomínají záběry

z předávání cen ministerstva kultury, a z foyer, kde se Meda baví s přáteli. Ve všech třech případech jsou součástí filmu archivní fotografie z rodinných alb protagonistů.

13. komnata Michala Pavlíčka začíná záběrem na Michala hrajícího na koncertě na kytaru. Vyjadřuje to celoživotní lásku k hudbě, která byla zřejmě jednou z příčin jeho zdravotních potíží, ale ani navzdory tomu se jí nevzdal. Linka obrázků z koncertů se táhne celým filmem. Stejně jako záběry na lidské ucho za doprovodu nepříjemného pískotu, které evokují Michalův tinnitus a objevují se pokaždé, než začne mluvit odborník. Režisér do filmu zařadil i úryvek z filmu Karla Smyczka Pražákům, těm je tu hej, kde Michal Pavlíček mluví o své nemoci.

Film o Hedě Čechové začíná uvítáním diváků při sledování pořadu, které pronáší aktérka skrze černobílou obrazovku. Ve velké míře jsou jako ilustrační obrázky použity černobílé fotografie zaznamenávající Hedino dětství, mládí, jejího tatínka, chvíle s rodinou i práci v televizi. V dlouhé pasáži, ve které Heda na hřbitově vzpomíná na okolnosti související se sebevraždou otce, je rozhovor pokrytý detailními záběry na hřbitovní stromy a sochy.

4.3.7 Poměr dokumentárního a publicistického přístupu

Z hlediska poměru dokumentárních a publicistických prvků se od sebe zkoumané díly příliš neliší. Všechny tři se od dokumentu přelily k publicistice, ani jeden z nich neobsahuje situaci, ve které by režisér zaznamenal autentické jednání hlavního protagonisty. Respondenti promlouvají na nejrůznějších místech, jedná se však jen o vzpomínky, úvahy nebo popis aktuálního dění typu „Právě se nacházíme na místě XY, kde se odehrává to a to“. Z formálního hlediska se jedná o publicistické pořady, které pomocí výpovědí zainteresovaných lidí skládají příběh. V případě Michala Pavlíčka můžeme mluvit částečně o vzdělávacím pořadu, který popisuje tinnitus na příkladu hlavního a vedlejšího protagonisty (Michal Pavlíček a Jáchym Topol) a z odborného pohledu lékařů.

Během natáčení možná byl použit dokumentární způsob, kdy běžela kamera, a novinář rozmlouval s respondentem. V konečném produktu se však objevily jen

vystříhané pasáže seřazené za sebou podle tematické souvislosti. Ve všech třech případech tvoří většinu stopáže výpovědi „mluvících hlav“. Režiséři je jen poskládali za sebe, aniž by do filmu promítli své stanovisko, jak to žádá dokument. Výrazněji musel děj posouvat režisér a střihač fjen v případě Moniky Načevy, která není v rozhovoru výraznou osobností.

Osobní vztah průvodce s respondentem jistě pojetí filmu ovlivňuje. Minimálně tím, že si oba aktéři tykají, protože se důvěrně znají. Průvodce, který dělá rozhovor s blízkým člověkem, má práci ztíženou právě tím, že musí brát v úvahu násobně více informací, které o něm, na rozdíl od nezainteresovaného novináře, ví. Žurnalista si může na základě rešerše informací z protagonistova života sestavit strukturu otázek, pomocí kterých bude vyprávět příběh. Blízkému člověku se mohou obtížněji rozlišovat důležité a méně důležité informace kvůli tomu, že jsou zatížené osobními vzpomínkami.

V případě Vladimíra Čecha se výběr povedl, byť bylo po celou dobu zřejmé, že je celý rozhovor hraný, protože syn o matce řadu věcí již dříve věděl. Jako osobnosti pro rozhovor se k sobě hodili a angažování blízkého člověka bylo v tomto případě ku prospěchu věci.

Totéž ale nelze říct o Monice Načevě, která nepůsobí jako osobnost, jež vede rozhovor. 13. komnata Michala Pavlíčka není kvalitativně horší, než ostatní díly, jen není v rukách průvodce, ale režiséra. Většina otázek je vystříhaná a promluvy hlavního protagonisty jsou nastříhané mezi promluvy ostatních aktérů. Postava průvodce je v tomto díle jen formálním prvkem, který stojí po boku osobnosti, ale svým projevem děj neposouvá, ba ani neovlivňuje.

4.4 Srovnání dvou dílů stejného novináře: Jana Klusáková v rozhovoru s Janem Přeučilem vs. Mikem Perrym

13. komnata Jana Přeučila

Režie: Alena Derzsiová, novinářka: Jana Klusáková, scénář: Alexandra Vebrová, kamera Josef Nekvasil, střih: Miroslav Pergl, datum vysílání: 13. dubna 2007

13. komnata Mika Perryho

Režie: Kamila Vondrová, novinářka: Jana Klusáková, scénář: Jana Klusáková, Kamila Vondrová, kamera: Vlastimil Hamerník, střih: Zdeněk Marek, datum vysílání: 22. dubna 2011

V další analýze se zaměřím na dva odlišné příběhy, kterými provázela stejná novinářka, rozhlasová redaktorka Jana Klusáková. První je příběh známého herce Jana Přeučila, který má 13. komnat hned několik. V roce 1950, když mu bylo třináct let, vtrhlo do bytu jeho rodiny pět mužů z národního výboru, aby odvedlo jeho otce do pankrácké věznice, kde byl odsouzen v procesu s Miladou Horákovou na doživotí. Roli jediného muže v rodině musel převzít třináctiletý Jan. Otce pustili po patnácti letech, v roce 1989 byl rehabilitován. Maminka však věznění manžela nesla tak špatně, že se jeho propuštění nedožila. Jan Přeučil se stal synem vlastizrádce a nepřítel státa, a jako premiant třídy musel místo na studia nastoupit do továrny. Až po mnoha peripetiích se dostal na vysněnou DAMU, a hned po ukončení studia se stal členem činohry Divadla Na Zábřadlí, kde strávil třiatřicet let. Aby však mohl vykonávat herecké povolání, musel vstoupit do komunistické strany, a přizpůsobit se režimu, který odsoudil jeho otce. Právě vstup do strany považuje Jan Přeučil za osobní selhání.

Vedle 13. komnaty Jana Přeučila podrobím zkoumání příběh Mika Perryho, který nepatří mezi známé osobnosti. Jana Klusáková ho uvádí v úvodním komentáři v obraze takto: „Osobnost, kterou vám představíme, nejspíš neznáte, ale ten příběh je mimořádný.“ V tomto případě plní pořad osvětovou funkci, protože představuje nepříliš obvyklou poruchu pohlavní identity zvanou transsexualita. Mike Perry se narodil jako žena, ale vnitřně se cítil jako muž. Byl typem female to male, tedy mužem uvězněným

v ženském těle. Jeho 13. komnatou je proces uvědomování si této poruchy a hormonální přeměna z ženy v muže.

4.4.1 Kdo se podílel na natočení daných dílů

Alena Derzsiová, která režírovala 13. komnatu Jana Přeučila, připravila pro cyklus nejvíce dílů.²⁷ Vystudovala dokumentární tvorbu na FAMU a od roku 1991 je na volné noze. Točí různé cyklické televizní pořady, sociální dokumenty, vzdělávací pořady, publicistiku i pořady pro děti. Je režisérkou řady dílů cyklů zaměřených na handicapované občany, např. Televizní klub neslyšících, Klíč, pořadu pro mládež Tykadlo, pořadu pro děti Kouzelná školka, nebo občansky a poradensky zaměřené série Receptář pro podnikavé, O češtině včera a dnes, Partnerské vztahy aneb návod na přežití. Několik portrétů natočila vedle 13. komnaty do cyklu Bílé vrány. (Štoll: 2009)

Autorkou scénáře 13. komnaty Jana Přeučila je Alexandra Vebrová, která spolupracuje jako scenáristka pořadů s Centrem publicistiky, dokumentaristiky a vzdělávání od roku 1996. Původně vystudovala operní zpěv, poté Fakultu sociálních věd Univerzity Karlovy, obor rozhlasová žurnalistika. Scénáře psala pro cykly O češtině, Televizní klub neslyšících či Klíč, z nichž na některých spolupracovala právě s režisérkou Alenou Derzsiovou. Ve 13. komnatě mohla využít dlouholetých zkušeností i důvěry, která ji spojuje s herci, režiséry či muzikanty. V knize 13. komnata osudů slavných píše, že řadu let zná i Jana Přeučila, což je důvod, proč napsala scénář k jeho 13. komnatě. (Burešová: 2007)

Příběh Mika Perryho zdokumentovala slovenská režisérka Kamila Vondrová, která má na svém kontě desítky dokumentů, publicistických snímků i reportáží. Portréty známých osobností natáčela pro cyklus Předčasná úmrtí, reportáže o životě obyčejných lidí v rozmanitých koutech kontinentu zpracovala pro cyklus U nás v Evropě. Věnuje se také genderově zaměřeným pořadům, režijně i scenáristicky se podílí na diskusních pořadech 11 debat o feminismu, Dvojhlas nebo Pavlač. Na 13. komnatě spolupracuje

²⁷ Ve sledovaném období leden 2006 až prosinec 2011 natočila Alena Derzsiová padesát dílů 13. komnaty.

výhradně s novinářkou Janou Klusákovou, se kterou společně vytvářejí i scénáře. (Štoll: 2009)

Oba díly v této analýze spojuje postava novinářky Jany Klusákové. V profesním životě začínala jako tlumočnice a překladatelka, na přání Václava Havla tlumočila například jeho první kremelská setkání s Michailem Gorbačovem. Od roku 1990 píše knižní rozhovory, od roku 1995 je redaktorkou Českého rozhlasu 1 – Radiožurnálu, kde má vlastní pořad Knihovnička Jany Klusákové. Pro Českou televizi moderovala publicistický pořad Přesčas. V roce 2004 získala Cenu Ferdinanda Peroutky.

4.4.2 Jaký vztah pojí hlavního protagonistu a novináře

Novinářka Jana Klusáková si s oběma protagonisty ve filmu vyká, ale oslovuje je křestními jmény. Jan Přeučil ji oslovuje zpočátku paní Jano, později Jano nebo Jani, Mike Perry ji neoslovuje, pouze zodpovídá otázky. Přestože si možná během natáčení lépe rozuměla s Janem Přeučilem, v obou případech je Jana Klusáková nezávislou novinářkou, která vede publicistický rozhovor. Mluví spisovně, klidně, rozvážně. Její jazyk je dobře srozumitelný, někdy až lidový, používá celou řadu přirovnání. V obou případech je její podíl na mluveném slově velký, otázky jsou většinou ponechané. Předtím, než totiž novinářka položí otázku, uvede souvislosti. Jako například v první otázce v rozhovoru s Janem Přeučilem, který probíhá v obývacím pokoji:

Jana Klusáková: V tomto skvěle zabydleném bytě na pražských Vinohradech žije Jan Přeučil už třicet pět let. Po prvním, poněkud zbrklém, manželství si v roce sedmdesát jedna vzal Štěpánku Haničincovou, populární moderátorku televize, pořadů pro děti, a maminku dvou dětí z předešlých dvou manželství. Byli jste, Honzo, harmonická rodina?

Jan Přeučil: No, já myslím, že se Štěpánkou i s jejím Honzíkem a Saškou jsme byli velice harmonická rodina a Štěpánka byla skvělá žena. Seznámili jsme se spolu při pohádkách, a ty pohádky jsou vlastně takovým mým osudem, protože i při pohádkách jsem se seznámil se svojí současnou paní.²⁸

²⁸ 13. komnata Jana Přeučila: 2010

V případě Mika Perryho začíná novinářka poněkud kontroverznější otázkou:

Jana Klusáková: Skoro padesát let jste byl Ivana. Vy jste křtěný Ivanka?

Mike Perry: Ne, Ivana.

J. K. Ivana jste byl, a Ivana nejste jak dlouho?

M. P. Ivana nejsem vlastně dva roky.²⁹

4.4.3 Jak je v daných dílech použitý komentář

Známost, potažmo neznámost, protagonisty zohledňuje Jana Klusáková i v komentářích. V případě Jana Přeučila navazuje na známé skutečnosti a objevuje nové souvislosti jako komplikovanou cestu k vysněné profesi, zatímco u Mika Perryho vysvětluje vše polopaticky, aby ho divákům představila. Rozdíl mezi oběma díly je v množství použitých komentářů, v díle o Janu Přeučilovi ho Jana Klusáková používá bohatě, komentáře se objevuje desetkrát, z toho jeden v obraze, ve 13. komnatě Mika Perryho promlouvá pouze dvakrát. Zde narážíme na paradox a režisérskou individualitu. Zatímco Kamila Vondrová dokáže neznámého člověka představit pomocí novinářčiných otázek, Alena Derzsiová si i v případě známého respondenta desetkrát pomůže komentářem.

4.4.4 Kdo se v daných dílech objevuje kromě respondenta a novináře

Ve 13. komnatě Jana Přeučila promlouvá kromě hlavního protagonisty jeho sestra Marta Jurková, která se vyjadřuje k tatínkově případu a jeho dopadu na rodinu, současná manželka Eva Hrušková, herec a pedagog Radovan Lukavský, jenž se za něj postavil u přijímacích zkoušek na vysokou školu, spolužačka z DAMU herečka Jana Hlaváčová, kamarád a kolega Ladislav Županič a kolega z divadla herec Oldřich Vlach, který ho podporoval ve vstupu do komunistické strany.

K příběhu Mika Perryho se vyjadřuje jen psychoterapeutka Hanka Fifková, která s ním problém řešila, a Mikova dcera Gabriela Peřestá.

4.4.5 V jakém prostředí novinář s respondenty promlouval

Základní rozhovory se uskutečnily shodně v bytech protagonistů. Dílčí rozhovory s Janem Přeučilem natáčela Jana Klusáková před domem, kde žila jeho rodina v době, kdy byl otec odveden do vězení. Dále před základní školou, kterou Jan navštěvoval, a z okolních amplionů poslouchával záznamy z procesu s Miladou Horákovou. Část se odehrávala i na ulici v pražském Starém městě, kde se Jan Přeučil setkal s bývalým učitelem Radovanem Lukavským, aby společně zavzpomínali na Janovo problematické přijetí na DAMU. Na jevišti Divadla Na Zábradlí mluvil Jan Přeučil o svém působení na této scéně, a v divadelní šatně rozmlouvala Jana Klusáková také s hercovou kolegyní Janou Hlaváčovou. Dílčí rozhovor o tatínkově smrti se natáčel v Černošicích u Prahy, kde stával dům, ve kterém jeho tatínek v devadesáti letech uhořel. Rozhovor s hercovou sestrou vznikl (pravděpodobně) v jejím bytě, a s Ladislavem Županičem rozmlouvala novinářka před budovou České televize. Pořad končí v divadelní šatně, kde se Jan Přeučil vyjádřil ke svému vstupu do strany:

Jana Klusáková: Trápil jste se kvůli tomu, že jste to udělal?

Jan Přeučil: Jani, dodneška, říkám to naprosto upřímně, je to moje vnitřní selhání. Tenhle kamínek, nebo kámen, ve mně leží. Ale myslím si, že jsem udělal na druhou stranu tolik věcí, že v této pravé ruce je nějaká prachovka, která ten kámen několikrát již přešetila.³⁰

13. komnata Mika Perryho se odehrává převážně v jeho bytě. Kratší rozhovory se natáčely v parku, kde novinářka hovořila rovněž s jeho dcerou, nebo v posilovně, kam si Mike chodí coby muž zvětšovat objem svalové hmoty. Nápadité je zařazení scény z petřínského bludiště, kudy se hlavní protagonista s novinářkou procházejí a smějí se svým zdeformovaným tělům. „Já se ještě pořád nemůžu vynadávat, je to nový a je to krásný. Jsem rád,“ hodnotil pohled na odlesk svého těla Mike Perry.

²⁸ 13. komnata Mika Perryho: 2011

³⁰ 13. komnata Jana Přeučila: 2010

4.4.6 Jaké ilustrační obrázky autoři použili

V obou dílech jsou hojně použité ukázky z činnosti protagonistů, divadelní a filmové role Jana Přeučila a kytarová vystoupení Mika Perryho (a to i z dob, kdy byl ještě ženou Ivanou a jako nepříliš známá zpěvačka se prosadil na 18. místo ankety Zlatý slavík). Zároveň se v obou dílech objevují archivní fotografie protagonistů. Jan Přeučil navíc čte z milostného dopisu, který napsal jeho tatínek mamince z vězení v době, kdy už nežila.

4.4.7 Poměr dokumentárního a publicistického přístupu

Co se týče formálního žánrového zařazení, oba díly vykazují spíš znaky publicistické reportáže než dokumentárního filmu. V případě Mika Perryho tvoří dokumentární prvek scéna z bludiště, kde si novinářka s protagonistou nerušeně vymění několik postřehů. Jinak jsou oba díly poskládané opět z rozhovorů s hrdinou a dalšími respondenty. Mezi tím se objevují archivní filmové a fotografické záběry, hudební podkres, nebo momentky, kdy například Jan Přeučil kráčí po pražské ulici, mlčky se připravuje na představení, nebo se Mike Perry dívá z okna.

Role novinářky Jany Klusákové je v obou dílech významná, respondentovi je v rozhovoru vždy rovnocenným partnerem. Nehledě na režiséra si zachovává si svůj styl vyjadřování, tedy nezaujatý pohled na věc bez výraznějšího emocionálního zbarvení.

5. Role cyklu v programovém schématu České televize

5.1 Sledovanost v daném období

Cyklus 13. komnata vysílá Česká televize už sedmým rokem (2006 – dosud³¹) a díky vysoké sledovanosti ho drží v exponovaném pátečním prime timu.³² První tři měsíce běžel pořad v úterý ve 21.30 hodin, úvodní díl odvysílala Česká televize 3. ledna 2006. Od 14. dubna 2006 se v programu přesunul na pátek od 21 hodin, a v tomto čase se, s minutovými odchylkami, vysílá dosud.

Sledovanost se v televizi měří pomocí tří hodnot – ratingu, sharu a reache. **Rating** uvádí, kolik procent z celkové populace (většinou nad 15 let a s potenciálním přístupem k vysílání) zmíněný úsek sledovalo či poslouchalo. **Share** je pojem pro podíl diváků či posluchačů cílové skupiny (uváděný v procentech), který získá určitý časový úsek (pořad) televizního a rozhlasového vysílání ze všech diváků cílové skupiny se zapnutým přijímačem. **Reach** neboli zásah, uvádí celkový počet nebo procento recipientů, kteří v daném časovém úseku sledují či poslouchají po dobu alespoň tři minut televizní nebo rozhlasové vysílání. Všechny tyto ukazatele jsou mimo jiné důležité pro zadavatele reklamy do příslušného média. (Osvaldová: 2007)

13. komnata dosáhla nejvyšších hodnot sledovanosti v roce 2007, tedy v druhém roce vysílání. Průměrně pořad tehdy sledovalo 1,11 milionu diváků, což bylo 34,8 % diváků právě sedících u televizních obrazovek. Sledovanost cyklu, kromě této výchytky oproti uplynulému roku, mírně klesá, v roce 2011 činil share 22,4 %, pořad tedy sledovalo průměrně 793 tisíc diváků. Hodnoty sledovanosti cyklu v letech 2006 až 2011 poskytnuté společností Mediaresearch uvádím v Příloze č. 1.

³¹ duben 2011

³² Prime time – časový úsek televizního či rozhlasového programového schématu, charakterizovaný největší sledovaností či poslechovatostí. U televizního vysílání se nejčastěji uvádí úsek 19-22 (eventuálně 23) hodin (...), i když tyto časy mohou být variabilní v závislosti na typu média a zvyklostech diváků a posluchačů v dané zemi. Cena reklamního sdělení v těchto hlavních vysílacích časech je také nejvyšší. (Osvaldová: 2007)

5.2 Zábavnost v cyklu 13. komnata

Neil Postman ve své knize *Ubavit se k smrti* tvrdí, že zastřešující ideologií veškeré televizní komunikace je zábava. „Nezáleží na tom, co je předmětem zobrazení a jaký je úhel pohledu; nad vším se vznáší předpoklad, že nám to má přinášet především zábavu a potěšení.“³³

Platí to i pro cyklus 13. komnata, který je postavený na překonávání tragických událostí? Ano, a právě proto. Problémy druhých přitahují pozornost. Postman necharakterizuje zábavnost jako smích, ale jako emocionální uspokojení. A o emoce jde ve 13. komnatě především. Popis těžké životní krize může vyvolat lítost, soucit, smutek, i pocit zadostiučinění, že na tom je někdo hůř, než já. Emocionální náboj cyklu je jednou z příčin úspěchu a vysoké sledovanosti. „Atraktivní jsou pro diváky zejména osobnosti, o kterých natáčíme, a také silný příběh, ten lidi zajímá. Vyprávíme ho obyčejně, klasicky, není to žádné alternativní umění,“ potvrdila důvody popularity pořadu dramaturgyně Alena Müllerová.

Dobře odvyprávěný příběh je zárukou úspěšnosti, nejrůznější báchorky a pověsti si lidé vyprávěli už dávno před vznikem rozhlasu a televize. Při poutavém vyprávění totiž snadno dochází ke známému psychologickému mechanismu identifikace s postavou, kdy posluchač, popřípadě divák, přenáší své pocity a myšlenky na hrdiny příběhu, přijímá jejich postoje, vcit'uje se do problémů a prožívá situace tak, jako by se týkaly jeho samého. 13. komnata navíc nabízí pohled do osudů veřejně známých osobností, jejichž soukromí přirozeně přitahuje diváckou pozornost. A nejsou to obyčejné příběhy, jde často o těžké životní krize, se kterými se známé osobnosti musely potýkat. Na tom je založené ostatně i motto pořadu: I slavní mohou být zranitelní, které k identifikaci s příběhem vybízí.

³³ POSTMAN, Neil. *Ubavit se k smrti: veřejná komunikace ve věku zábavy*. 2., opr. vyd. Překlad Irena Reifová. Praha: Mladá fronta, 2010, s. 105

5.3 Je 13. komnata bulvární?

Tvrzení, že je 13. komnata sondou do soukromí, navozuje otázku, zda cyklus nepřekračuje hranici bulvárnosti. Barbora Osvaldová hovořila ve své docentské přednášce o bulvarizaci jako o změnách v chování médií, mezi které patří „především proces ztržnění (marketizace) mediálních organizací, komercializace mediálních aktivit a komodifikace mediálních produktů. Jedním z mnoha důsledků tohoto vývoje je i stírání rozdílu mezi žurnalistikou a ostatními typy mediovaných obsahů, ať už v podobě infotainmentu, bulvarizace či obecně zezábavňování (entertainizace) témat a obsahů, jež se tomu v původním svém společenském významu vzpírají.“³⁴

Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace považuje za bulvární ta média, jež preferují skandály a neštěstí, a prezentují je jako nejdůležitější zprávy. Zkoumaný cyklus je přímo založený na požadavku negativní životní zkušenosti a jejím řešení, což se může bulvárnosti blížit. Encyklopedie chápe bulvár také jako médium, „které přináší neověřené informace, specializuje se pouze na senzace a podává je jednoduchou a zábavnou formou, která nenutí k přemýšlení, ale pouhé konzumaci. (...) Bulvár také často směšuje realitu s iluzemi.“³⁵ Tato část definice už pro 13. komnatu neplatí. Cyklus je totiž postavený na rozhovoru s osobností, která s ním souhlasila. Pokud osobnost nabídku natáčení odmítne, tvůrci její rozhodnutí respektují. I v případě, že člověk k natáčení přistoupí, zařadí tvůrci jen informace, s jejichž zveřejněním protagonista souhlasí.

„Přesvědčování lidí je těžká a nevděčná práce. Já mám výhodu, že se s řadou lidí znám, protože jsem je měla před rozhlasovým mikrofonem. Tam jsem po nich ale nikdy nechtěla tak osobní věci. Přemlouvání do 13. komnaty dělám poctivě, lidé vědí, že mi mohou důvěřovat, že nebudu zrádná, nebudu je vyslyšet. Zajdu vždycky jen tam, kam mě pustí, nedělám nic proti jejich vůli. Poslední slovo má v našem případě vždycky

³⁴ OSVALDOVÁ, Barbora. *Bulvarizace versus etika v českých médiích na prahu nového tisíciletí*. Docentská přednáška FSV UK. Praha, 2004.

³⁵ OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. 3. rozš. vyd. Praha: Libri, 2007, s. 35

respondent,“ popsala v rozhovoru pro tuto práci průběh přesvědčování novinářka Jana Klusáková, která spolupracuje s dokumentaristkou Kamilou Vondrovou.

Proti bulvárnosti se ohradila i dramaturgyně Alena Müllerová, která si zakládá na férovém jednání s hosty. „Nenatáčíme o lidech bez nich, nestojíme někde schovaní s kamerou a nečekáme, až vyběhnou. Bulvár pracuje s vymyšlenými informacemi, pro které nemá důkaz. My do pořadu zařazujeme pouze fakta, jež nám poskytnou sami respondenti,“ řekla Müllerová. Komentář použitý ve 13. komnatě podle ní nemá vyjadřovat názor na problém, ale spíše ho doplňovat z odborné stránky. „Informace neuvádíme v jiných souvislostech, než v jakých je osobnosti myslely. Nezkreslujeme, snažíme se neposouvat význam, zdůrazňujeme především osvětovou rovinu, která tam evidentně je. Dokonce se nám ozvali z psychiatrické léčebny s žádostí, abychom jim poskytnou určité díly, které by svým klientům chtěli promítat v rámci terapie. V tomto okamžiku se naplnilo další motto pořadu, Léčba příběhem,“ dodala Müllerová. Autoři 13. komnaty podle jejích slov také pořádají besedy, kde jim návštěvníci opakovaně přiznávají, že se na základě pořadu rozhodli řešit vlastní obtíže.

13. komnata jistě patří volbou témat i zpracováním mezi zábavné pořady, ale podle mého názoru není bulvární. Soukromí osobností nepřekračuje proti jejich vůli, jednotlivé díly staví na dobrovolně poskytnutých rozhovorech. Zaměřuje se sice na traumatické události, ale nerozebírá je skandálně, naopak se pomocí zařazování komentářů odborníků a třetích osob snaží objasnit je komplexně a z více úhlů. Ve výběru osobností je pro dramaturgy více než sláva důležitější příběh, protože zařazují stále častěji i méně známé osobnosti (byť na tom má svůj podíl i to, že se jedná o dlouhodobý cyklus a počet známých lidí s vhodným příběhem je v Česku omezený). Při výběru informací a jejich zpracování záleží na schopnostech konkrétního tvůrčího týmu. Jednotlivé díly se od sebe značně liší, někteří novináři se nebojí jít „na dřev“, jiní se nechávají vést pouze ochotou respondenta vyjadřovat se k daným tématům. Obzvláště pokud je v roli průvodce člověk, kterého pojí s respondentem blízký vztah, rozhovor bývá spíše než odvážným vhladem do myšlenkových pochodů respondenta přátelským rozhovorem. Autoři pracují s ověřenými informacemi, nikoliv s domněnkami nebo iluzemi, své respondenty nezesměšňují.

Závěr

Před tím, než jsem začala psát tuto práci, jsem si dala za cíl označit a charakterizovat publicistické prvky v dokumentárním cyklu České televize 13. komnata. Obsahové a strukturní analýze jsem podrobila díly vysílané v letech 2006-2011 a zjistila jsem, že příslušnost cyklu k žánru není jednoznačná. Z prostudované literatury vyplývá, že nejpřesněji 13. komnata odpovídá charakteristice televizního formátu. Jde tedy o jasně vymezenou šablonu obsahující konkrétní prvky a požadavky, které musí pořad splňovat. Autoři 13. komnaty Iveta Toušlová, Alena Müllerová a Juraj Šajmovič vytvořili koncept pořadu a manuál, ve kterém popsali jeho parametry. Ve výrobním manuálu sice o pořadu hovoří jako o dokumentu, ale toto pojmenování je zkreslující, protože některé povinné položky žánrově odpovídají publicistice. Celý pořad je koncipovaný jako publicistický rozhovor novináře s respondentem, který provází jeho příběhem. Každý díl se musí držet struktury, jejíž položky jsou pro tvůrce závazné, musí například obsahovat komentář. Ve snaze o vyváženost a druhý pohled je povinné zařazovat promluvy odborníků na dané téma a blízkých lidí hlavního protagonisty. Některé z uvedených prvků jsou určitým způsobem využitelné i v dokumentu, ostatní, například daná struktura, však zcela odporují zásadám dokumentárního postupu. Jedná se tedy o publicistický pořad s dokumentárními prvky.

Na výrobě pořadu se podílí velké množství tvůrčích týmů, které od dramaturgie tento manuál s pokyny dostávají. To, jak požadavky zrealizují, je otázkou jejich kreativního přístupu, proto se od sebe jednotlivé díly formálně i kvalitativně liší. Některé obsahují více dokumentárního postupu, většina ale odpovídá charakteristice televizní publicistiky. Pořad je postavený na známých osobnostech a poutavě vyprávěných silných příbězích, které jsou divácky velmi vděčné a dlouhodobě zajišťují pořadu vysokou sledovanost. Označení dokumentární film v úvodních titulkách je podle mého názoru zavádějící, raději bych proto volila žánrový podtitul publicistický pořad, popř. dokumentárně publicistický pořad.

Summary

From documents in my research, it has shown that most accurately "13th chamber" corresponds to the definition of television format. In the production of the show, manual is referred to as a document which is misleading because some require fields correspond to publicisite genre. Each episode must keep the structure, whose fields are mandatory for the creators . For example, it must contain a comment. In an effort to maintain balance, a second look is required to assign the utterances of experts on the subject and people close to the main protagonists. Some of these features are useful in the document while others such as a given structure are completely contrary to the principles of the documentary process.

This is how the requirements are done, the question of their creative approach in which the individual episodes are formally and qualitatively different. The program is built on well-known personalities and engagingly narrated by strong stories that are very audience appreciative which provide for high rating long term programs. In my opinion, making a documentary in the headlines can be misleading so opting for a subtitle affairs program genre or documentary current affairs show is a better choice.

Použitá literatura

1. BLAŽEJOVSKÁ, Alena. *Rozhovory o interview*. Vyd. 1. Editor Barbora Osvaldová, Radim Kopáč. Praha: Karolinum, 2009, 166 s. ISBN 978-802-4616-186.
2. BUREŠOVÁ, Zuzana. *13. komnata: druhé pokračování osudů slavných*. Vyd. 1. Editor Jitka Saturková. Praha: Česká televize, 2008, 205 s. Edice České televize. ISBN 978-80-85005-91-2.
3. BUREŠOVÁ, Zuzana. *13. komnata: i slavní mohou být zranitelní*. Vyd. 1. Editor Jitka Saturková. Praha: Česká televize, 2006, 207 s. Edice České televize. ISBN 80-850-0568-9.
4. BUREŠOVÁ, Zuzana. *13. komnata: osudové křižovatky slavných potřetí*. Vyd. 1. Editor Jitka Saturková. Praha: Česká televize, 2008, 205 s. Edice České televize. ISBN 978-80-7404-012-2.
5. MILLER, Toby, John TULLOCH a Glen CREEBER. *The television genre book*. London: British Film Institute, 2001, 163 s. ISBN 08-517-0849-8.
6. MÜLLEROVÁ, Alena, TOUŠLOVÁ Iveta a Juraj ŠAJMOVIČ. *Koncepce pořadu 13. komnata*. Praha, 2005.
7. NICHOLS, Bill. *Úvod do dokumentárního filmu*. 1. vyd. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2010, 316 s. ISBN 978-807-3311-810.
8. OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. 3. rozš. vyd. Praha: Libri, 2007, 263 s. ISBN 978-807-2772-667.
9. OSVALDOVÁ, Barbora. *Bulvarizace versus etika v českých médiích na prahu nového tisíciletí*. Docentská přednáška FSV UK. Praha, 2004.
10. POSTMAN, Neil. *Ubavit se k smrti: veřejná komunikace ve věku zábavy*. 2., opr. vyd. Překlad Irena Reifová. Praha: Mladá fronta, 2010, 204 s. ISBN 978-802-0422-064.
11. STRAUBHAAR, Joseph D. *World television: from global to local*. Los Angeles: Sage, 2007. ISBN 08-039-5463-8.
12. ŠTOLL, Martin. *Český film: režiséři-dokumentaristé*. Vyd. 1. Praha: Libri, 2009, 695 s. ISBN 80-727-7417-4.

Použité weby

1. 13. komnata Hedy Čechové. In: *Česká televize* [online]. 2010 [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1186000189-13-komnata/210562210800021-13-komnata-hedy-cechove/>
2. 13. komnata Jana Přeučila. In: *Česká televize* [online]. 2011 [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1186000189-13-komnata/207562210800021-13-komnata-jana-preucila/>
3. 13. komnata Medy Mládkové. In: *Česká televize* [online]. 2011 [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1186000189-13-komnata/211562210800013-13-komnata-medy-mladkove/>
4. 13. komnata Michala Pavlíčka. In: *Česká televize* [online]. 2008 [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1186000189-13-komnata/207562210800043-13-komnata-michala-pavlicka/>
5. 13. komnata Mika Perryho. In: *Česká televize* [online]. 2011 [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1186000189-13-komnata/211562210800011-13-komnata-mika-perryho/>
6. 13. komnata Radima Špačka. In: *Česká televize* [online]. 2011 [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1186000189-13-komnata/211562210800031-13-komnata-radima-spacka/>
7. 13. komnata Terezy Pergnerové. In: *Česká televize* [online]. 2006 [cit. 2012-04-26]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1186000189-13-komnata/205562210800003-13-komnata-terezy-pergnerove/>
8. NEDVÍDEK, Jiří. Rozhovor s Ivetou Toušlovou: Iveta a její děti. In: *Česká televize* [online]. rrr [cit. 2012-05-13]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1186000189-13-komnata/2025-rozhovor-s-ivetou-touslovou/>

Ostatní zdroje

1. E-mailový rozhovor se Zuzanou Burešovou
2. Osobní rozhovor s Alenou Müllerovou
3. Osobní rozhovor s Janou Klusákovou
4. Osobní rozhovor s Kamilou Vondrovou

Seznam příloh

Příloha č. 1: Sledovanost 13. komnaty v letech 2006 – 2011 (tabulka)

Příloha č. 2: Rozhovor s Alenou Müllerovou (text)

Příloha č. 3: Rozhovor s Kamilou Vondrovou (text)

Příloha č. 4: Rozhovor s Janou Klusákovou (text)

Příloha č. 5: Rozhovor se Zuzanou Burešovou (text)

Přílohy Příloha č. 1: Sledovanost 13. komnaty v letech 2006 – 2011 (tabulka)

13. komnata v roce 2006 - sledovanost

Den	Název	Datum	Začátek	Konec	Délka	15+		
						Rating %	Rating tisíce	Share %
Úterý	13. komnata Terezy Pergnerové	03.01.2006	21:30:17	21:58:25	00:28:08	18,8	1610	43,92
Úterý	13. komnata Daniela Landy	10.01.2006	21:30:32	21:58:42	00:28:10	12,6	1082	33,05
Úterý	13. komnata Richarda Müllera	17.01.2006	21:32:15	21:59:41	00:27:26	13,3	1135	34,65
Úterý	13. komnata Jana Nedvěda	24.01.2006	21:30:44	21:58:31	00:27:47	18,9	1615	45,39
Úterý	13. komnata Evy Holubové	31.01.2006	21:30:52	21:58:45	00:27:53	17,4	1491	41,82
Úterý	13. komnata Martina Kociána	07.02.2006	21:30:10	21:58:22	00:28:12	12,9	1104	33,07
Úterý	13. komnata Mirky Cejkové	14.02.2006	21:30:30	21:58:33	00:28:03	17,5	1501	40,67
Úterý	13. komnata Evy Pilarové	21.02.2006	21:30:08	21:58:05	00:27:57	15,3	1312	37,12
Úterý	13. komnata Kamily Moučkové	28.02.2006	21:30:44	21:58:45	00:28:01	13,6	1168	35,92
Úterý	13. komnata Borise Hybnera	07.03.2006	21:30:09	21:58:03	00:27:54	8,0	688	19,10
Úterý	13. komnata Venduly Svobodové	14.03.2006	21:29:40	21:57:40	00:28:00	12,7	1085	29,94
Úterý	13. komnata Jaroslava Hutky	21.03.2006	21:30:06	21:58:10	00:28:04	8,4	722	21,44
Úterý	13. komnata Michala Horáčka	28.03.2006	21:28:53	21:56:48	00:27:55	10,2	875	23,96
Úterý	13. komnata Hany Zagorové	04.04.2006	21:32:35	22:00:34	00:27:59	13,1	1120	30,79
Pátek	13. komnata Michala Davida	14.04.2006	20:57:58	21:25:50	00:27:52	12,3	1054	29,21
Pátek	13. komnata Jaroslava Pouzara	21.04.2006	21:00:05	21:28:04	00:27:59	9,8	842	26,49
Pátek	13. komnata Daniela Bárty	28.04.2006	21:00:03	21:27:48	00:27:45	8,2	700	19,72
Pátek	13. komnata Jana Potměšila	05.05.2006	20:57:34	21:25:34	00:28:00	11,1	952	26,48
Pátek	13. komnata Pavla Koláře	12.05.2006	20:54:53	21:22:48	00:27:55	12,0	1024	32,03
Pátek	13. komnata Jiřího Krytináře	19.05.2006	20:58:24	21:26:23	00:27:59	15,9	1360	40,72
Pátek	13. komnata Chantal Poullain	26.05.2006	20:56:02	21:23:51	00:27:49	13,0	1115	31,51
Pátek	13. komnata Táni Fischerové	09.06.2006	20:55:57	21:24:07	00:28:10	8,0	683	18,85
Pátek	13. komnata Pavla Vítky	16.06.2006	20:57:14	21:25:11	00:27:57	9,5	809	26,33
Pátek	13. komnata Květy Fialové	23.06.2006	20:59:21	21:27:18	00:27:57	11,7	1000	34,21
Pátek	13. komnata Yvetty Kornové	30.06.2006	20:56:58	21:25:03	00:28:05	10,1	863	24,78
Pátek	13. komnata Pavla Bobka	08.09.2006	21:04:49	21:32:37	00:27:48	12,3	1051	32,21
Pátek	13. komnata Petry Němcové	15.09.2006	21:03:40	21:31:45	00:28:05	9,6	820	24,91
Pátek	13. komnata Aleny Mihulové	22.09.2006	21:03:54	21:31:57	00:28:03	12,3	1057	30,97
Pátek	13. komnata Stanislava Fišera	29.09.2006	21:02:16	21:30:26	00:28:10	11,3	967	29,64
Pátek	13. komnata Liběny Hlinkové	06.10.2006	21:11:38	21:39:40	00:28:02	11,9	1016	28,12
Pátek	13. komnata Heleny Stáchové	13.10.2006	21:09:51	21:37:50	00:27:59	14,0	1194	35,00
Pátek	13. komnata Romana Skamene	20.10.2006	21:05:11	21:33:10	00:27:59	17,9	1530	44,81
Pátek	13. komnata Václava Neckáře	27.10.2006	21:03:21	21:31:19	00:27:58	16,1	1380	40,83
Pátek	13. komnata Petra Jandy	03.11.2006	21:02:23	21:30:34	00:28:11	15,4	1317	36,51
Pátek	13. komnata Remigia Machury	10.11.2006	21:05:00	21:32:57	00:27:57	10,6	903	29,41
Pátek	13. komnata Dušana Kleina	24.11.2006	21:04:52	21:33:02	00:28:10	12,0	1024	30,13
Pátek	13. komnata Jany Kopecké	01.12.2006	21:03:18	21:31:05	00:27:47	13,5	1151	32,26
Pátek	13. komnata Lenky Kořínkové	08.12.2006	21:03:46	21:31:43	00:27:57	15,1	1289	35,12
Pátek	13. komnata Jožo Ráže	15.12.2006	21:05:01	21:33:12	00:28:11	10,8	920	28,85
Pátek	13. komnata Karla Weinlicha	22.12.2006	21:04:44	21:32:44	00:28:00	9,1	780	21,58
Pátek	13. komnata Tomáše Hanáka	29.12.2006	21:03:34	21:31:42	00:28:08	7,9	675	17,07
					průměr	12,5	1073	31,13

Sledovanost (Rating) v % / tisících = % / tisíce z potenciálního publika dané cílové skupiny.

Podíl na publiku (Share) v % = % z diváků konkrétní cílové skupiny v dané době u televizorů.

13. komnata v roce 2007 - sledovanost

Den	Název	Datum	Začátek	Konec	Délka	15+		
						Rating %	Rating tisíce	Share %
Pátek	13. komnata Ludka Soboty	05.01.2007	21:25:15	21:51:15	00:26:00	13,1	1124	28,23
Pátek	13. komnata Ivana Martina Jirouse	12.01.2007	21:35:31	22:01:41	00:26:10	7,6	648	20,60
Pátek	13. komnata Ireny Obermannové	19.01.2007	21:52:44	22:18:47	00:26:03	12,1	1042	33,32
Pátek	13. komnata Ladi Kerndla	02.02.2007	21:16:55	21:43:05	00:26:10	15,7	1351	35,73
Pátek	13. komnata Michaely Kudláčkové	09.02.2007	21:40:55	22:07:05	00:26:10	16,0	1375	39,28
Pátek	13. komnata Jitky Zelenkové	16.02.2007	21:47:19	22:13:21	00:26:02	14,9	1280	40,05
Pátek	13. komnata Tomáše Halika	23.02.2007	21:35:50	22:01:58	00:26:08	10,1	866	25,21
Pátek	13. komnata Martina Zounara	02.03.2007	21:18:05	21:43:46	00:25:41	16,5	1415	38,43
Pátek	13. komnata Wabiho Daňka	09.03.2007	21:22:24	21:48:09	00:25:45	12,0	1026	28,47
Pátek	13. komnata Pavly Sudové	16.03.2007	21:22:10	21:48:10	00:26:00	12,4	1068	32,99
Pátek	13. komnata Bary Basikové	23.03.2007	21:26:01	21:52:09	00:26:08	15,3	1314	37,04
Pátek	13. komnata Yvonne Přenosilové	30.03.2007	21:21:11	21:47:19	00:26:08	16,7	1436	41,70
Pátek	13. komnata Daniely Filipiové	06.04.2007	21:20:03	21:45:56	00:25:53	11,6	999	32,40
Pátek	13. komnata Jana Přeučila	13.04.2007	21:15:13	21:41:13	00:26:00	12,6	1080	32,22
Pátek	13. komnata Jana Musila	20.04.2007	21:17:29	21:43:26	00:25:57	10,0	861	24,31
Pátek	13. komnata Olgy Walló	27.04.2007	21:20:42	21:46:51	00:26:09	8,8	751	22,67
Pátek	13. komnata Jany Šulcové	04.05.2007	21:19:15	21:45:24	00:26:09	14,3	1224	36,02
Pátek	13. komnata Nadi Urbánkové	11.05.2007	21:15:24	21:41:15	00:25:51	15,2	1307	38,33
Pátek	13. komnata Zuzany Bubilkové	18.05.2007	21:21:41	21:47:41	00:26:00	15,8	1352	38,62
Pátek	13. komnata Josefa Váni	25.05.2007	21:48:48	22:14:45	00:25:57	10,0	854	29,26
Pátek	13. komnata Markéty Zinnerové	01.06.2007	21:27:45	21:53:35	00:25:50	7,7	658	21,10
Pátek	13. komnata Martina Štěpánka	08.06.2007	21:32:12	21:58:12	00:26:00	11,5	985	33,57
Pátek	13. komnata Jana Vycítala	15.06.2007	21:32:10	21:58:19	00:26:09	10,3	883	30,04
Pátek	13. komnata Evy Hurychové	22.06.2007	21:26:24	21:52:24	00:26:00	12,1	1038	35,60
Pátek	13. komnata Jana Antonína Duchoslav	06.07.2007	21:29:22	21:55:32	00:26:10	13,1	1121	41,79
Pátek	13. komnata Jana Potměšila	06.07.2007	21:31:18	21:59:17	00:27:59	12,1	1035	33,23
Pátek	13. komnata Jiřího Krytináře	13.07.2007	21:35:59	22:03:58	00:27:59	12,8	1101	40,52
Pátek	13. komnata Hany Zagorové	20.07.2007	21:15:29	21:43:28	00:27:59	10,4	889	32,24
Pátek	13. komnata Romana Skamene	27.07.2007	21:03:13	21:31:12	00:27:59	9,4	804	27,72
Pátek	13. komnata Evy Holubové	03.08.2007	21:32:44	22:00:37	00:27:53	12,8	1099	38,46
Pátek	13. komnata Stanislava Fišera	10.08.2007	21:35:58	22:04:08	00:28:10	10,7	922	34,87
Pátek	13. komnata Květy Fialové	17.08.2007	21:35:03	22:03:00	00:27:57	12,7	1094	37,60
Pátek	13. komnata Kamily Moučkové	24.08.2007	21:31:55	21:59:56	00:28:01	12,6	1085	39,30
Pátek	13. komnata Heleny Stáchnové	31.08.2007	21:35:04	22:03:03	00:27:59	11,5	989	33,01
Pátek	13. komnata Jaroslavy Obermaierové	07.09.2007	21:33:39	21:59:49	00:26:10	16,3	1401	43,86
Pátek	13. komnata Ivany Christové	14.09.2007	21:37:11	22:03:21	00:26:10	13,2	1130	37,68
Pátek	13. komnata Ester Janečkové	21.09.2007	21:36:03	22:02:14	00:26:11	14,4	1232	39,52
Pátek	13. komnata Věry Martinové	05.10.2007	21:39:28	22:06:20	00:26:52	16,9	1454	47,75
Pátek	13. komnata Oty Zaremby	12.10.2007	21:33:59	22:00:06	00:26:07	14,6	1256	41,68
Pátek	13. komnata Marty Navrátilové	19.10.2007	21:36:34	22:02:18	00:25:44	16,2	1395	45,30
Pátek	13. komnata Idy Kellarové	26.10.2007	21:33:16	21:59:26	00:26:10	9,9	851	26,38
Pátek	13. komnata Petry Janů	02.11.2007	21:34:24	22:01:30	00:27:06	17,5	1502	46,66
Pátek	13. komnata Marie Vodičkové	09.11.2007	21:40:57	22:06:56	00:25:59	12,8	1100	33,63
Pátek	13. komnata Jana Saudka	16.11.2007	21:40:31	22:06:42	00:26:11	16,2	1393	44,78
Pátek	13. komnata Petry Procházkové	23.11.2007	21:58:10	22:23:53	00:25:43	12,9	1107	39,20
Pátek	13. komnata Františka Peterky	30.11.2007	21:10:06	21:36:13	00:26:07	13,5	1155	33,74
Pátek	13. komnata Nadi Konvalinkové	07.12.2007	21:10:27	21:36:14	00:25:47	15,2	1303	38,31
Pátek	13. komnata Ivany Pavičkové-Hoblové	14.12.2007	21:10:34	21:36:42	00:26:08	12,1	1043	31,62
Pátek	13. komnata Věry Spinarové	21.12.2007	21:09:45	21:35:53	00:26:08	13,6	1164	33,70
Pátek	13. komnata Karla Štědrého	28.12.2007	21:05:32	21:31:20	00:25:48	12,1	1042	27,88
					průměr	12,9	1111	34,80

Sledovanost (Rating) v % / tisících = % / tisíce z potenciálního publika dané cílové skupiny.

Podíl na publiku (Share) v % = % z diváků konkrétní cílové skupiny v dané době u televizorů.

Zdroj: ATO - Mediaresearch

13. komnata v roce 2008 - sledovanost

Den	Název	Datum	Začátek	Konec	Délka	15+		
						Rating %	Rating tisíce	Share %
Pátek	13. komnata Jana Révaie	04.01.2008	21:10:17	21:36:16	00:25:59	13,0	1131	29,08
Pátek	13. komnata Jany Andresikové	11.01.2008	21:35:12	22:00:55	00:25:43	10,2	887	24,22
Pátek	13. komnata Michala Pavlička	18.01.2008	21:20:01	21:46:06	00:26:05	10,2	884	24,07
Pátek	13. komnata Marie Retkové	25.01.2008	21:25:26	21:51:36	00:26:10	15,0	1303	36,69
Pátek	13. komnata Vlastimila Venclika	01.02.2008	21:27:48	21:53:38	00:25:50	11,9	1036	30,19
Pátek	13. komnata Jiřiny Šiklové	08.02.2008	20:55:10	21:21:18	00:26:08	6,3	551	13,83
Pátek	13. komnata Mileny Dvorské	15.02.2008	21:00:05	21:26:01	00:25:56	17,0	1481	39,72
Pátek	13. komnata Aji Vrzářové	22.02.2008	20:55:20	21:21:24	00:26:04	12,9	1117	31,47
Pátek	13. komnata Pavla Nováka	29.02.2008	20:50:43	21:16:53	00:26:10	14,9	1297	34,89
Pátek	13. komnata Jany Kratochvilové	07.03.2008	20:59:15	21:25:05	00:25:50	10,0	873	23,45
Pátek	13. komnata Igora Bareše	14.03.2008	21:00:32	21:26:42	00:26:10	11,3	980	25,87
Pátek	13. komnata Heidi Jankú	21.03.2008	21:06:32	21:32:38	00:26:06	15,4	1342	36,22
Pátek	13. komnata Tomáše Dvořáka	28.03.2008	21:00:02	21:26:10	00:26:08	11,9	1033	29,20
Pátek	13. komnata Natálie Kocábové	04.04.2008	21:10:35	21:36:42	00:26:07	11,9	1036	29,01
Pátek	13. komnata Martina Dejara	11.04.2008	20:55:52	21:22:01	00:26:09	11,0	960	28,11
Pátek	13. komnata Richarda Hese	18.04.2008	20:56:29	21:22:39	00:26:10	11,2	972	26,92
Pátek	13. komnata Vladimíra Brabce	25.04.2008	20:52:42	21:18:50	00:26:08	12,1	1051	28,85
Pátek	13. komnata Milana Heina	09.05.2008	21:02:34	21:28:37	00:26:03	9,7	844	27,24
Pátek	13. komnata Jiřího Wintera-Nepřakty	16.05.2008	21:02:26	21:28:12	00:25:46	10,0	870	26,30
Pátek	13. komnata Radka Gipsyho Bangy	23.05.2008	21:02:13	21:28:23	00:26:10	8,9	770	23,45
Pátek	13. komnata Romana Vojtka	30.05.2008	21:01:32	21:27:38	00:26:06	11,7	1017	37,17
Pátek	13. komnata Zuzany Baudyšové	06.06.2008	21:03:03	21:29:00	00:25:57	9,6	834	28,66
Pátek	13. komnata Karla Vágnera	13.06.2008	21:03:30	21:29:17	00:25:47	12,5	1083	32,70
Pátek	13. komnata Martina Maxy	20.06.2008	21:04:00	21:30:06	00:26:06	10,8	937	31,29
Pátek	13. komnata Veroniky Zilkové	27.06.2008	21:03:48	21:29:48	00:26:00	13,1	1140	40,44
Pátek	13. komnata Petra Kratochvíla	04.07.2008	21:01:02	21:26:32	00:25:30	9,8	847	27,05
Pátek	13. komnata Petry Janu	11.07.2008	21:00:20	21:27:26	00:27:06	9,0	784	27,26
Pátek	13. komnata Jana Šaudka	18.07.2008	21:02:10	21:28:20	00:26:10	9,8	851	28,77
Pátek	13. komnata Jany Sulcové	25.07.2008	21:02:50	21:28:59	00:26:09	10,1	877	27,99
Pátek	13. komnata Marie Retkové	01.08.2008	21:02:06	21:28:16	00:26:10	8,9	773	26,62
Pátek	13. komnata Oty Zaremby	08.08.2008	21:01:03	21:27:10	00:26:07	7,5	654	21,09
Pátek	13. komnata Marty Ny Navrátilové	15.08.2008	21:02:15	21:27:59	00:25:44	11,9	1032	33,04
Pátek	13. komnata Kamily Moučkové	22.08.2008	21:02:39	21:30:40	00:28:01	9,3	810	27,08
Pátek	13. komnata Věry Martinové	29.08.2008	21:02:24	21:29:16	00:26:52	11,7	1016	31,50
Pátek	13. komnata Mileny Vostřákové	05.09.2008	21:02:23	21:28:31	00:26:08	11,6	1007	32,17
Pátek	13. komnata Pavla Nového	12.09.2008	21:03:49	21:29:47	00:25:58	13,7	1192	37,87
Pátek	13. komnata Evy Hruškové	19.09.2008	21:02:57	21:28:57	00:26:00	15,5	1344	38,80
Pátek	13. komnata Luby Skofepové	26.09.2008	21:06:43	21:32:47	00:26:04	15,0	1300	39,39
Pátek	13. komnata Pavla Landovského	03.10.2008	21:06:23	21:32:09	00:25:46	15,1	1316	38,16
Pátek	13. komnata Jiřího Krampola	10.10.2008	21:06:45	21:32:55	00:26:10	18,9	1639	47,56
Pátek	13. komnata Jaroslava Celjky	17.10.2008	21:05:28	21:31:13	00:25:45	14,2	1235	37,97
Pátek	13. komnata Ladislava Frejky ml.	24.10.2008	21:06:02	21:32:01	00:25:59	15,3	1329	38,11
Pátek	13. komnata Sárky Ullrichové	31.10.2008	21:05:33	21:31:43	00:26:10	14,8	1284	37,92
Pátek	13. komnata Daši Bláhové	07.11.2008	21:06:34	21:32:42	00:26:08	14,7	1275	36,44
Pátek	13. komnata Vladimíra Marka	14.11.2008	21:05:59	21:32:09	00:26:10	13,9	1209	36,30
Pátek	13. komnata Petra Řezka	21.11.2008	21:06:50	21:32:48	00:25:58	17,2	1499	41,61
Pátek	13. komnata Jiřího Ježka	28.11.2008	21:06:11	21:32:05	00:25:54	11,5	1001	29,59
Pátek	13. komnata Jitky Zelenohorské	05.12.2008	21:07:29	21:33:38	00:26:09	14,3	1247	35,46
Pátek	13. komnata Františka Nedvěda	12.12.2008	21:05:20	21:31:09	00:25:49	16,3	1413	42,09
Pátek	13. komnata Antonína Gondolána	19.12.2008	21:05:50	21:31:49	00:25:59	12,8	1110	32,77
					průměr	12,3	1069	31,78

Sledovanost (Rating) v % / tisících = % / tisíce z potenciálního publika dané cílové skupiny.

Podíl na publiku (Share) v % = % z diváků konkrétní cílové skupiny v dané době u televizorů.

Zdroj: ATO - Mediaresearch

13. komnata v roce 2009 - sledovanost

Den	Název	Datum	Začátek	Konec	Délka	15+		
						Rating %	Rating tisíce	Share %
Pátek	13. komnata Tomáše Cíkrta	02.01.2009	21:15:20	21:40:55	00:25:35	15,7	1376	34,73
Pátek	13. komnata Evy Jiříčné	09.01.2009	21:00:11	21:26:16	00:26:05	9,9	865	24,10
Pátek	13. komnata Jany Lorencové	16.01.2009	20:57:59	21:24:06	00:26:07	11,4	999	29,18
Pátek	13. komnata Zity Kabátové	23.01.2009	20:57:06	21:23:16	00:26:10	13,9	1222	33,95
Pátek	13. komnata Božka Šípka	30.01.2009	20:56:30	21:22:37	00:26:07	12,5	1092	29,66
Pátek	13. komnata Tomio Okamury	06.02.2009	20:55:24	21:21:27	00:26:03	16,0	1401	36,60
Pátek	13. komnata Štěpána Raka	13.02.2009	20:57:56	21:24:06	00:26:10	12,1	1060	29,92
Pátek	13. komnata Arnošta Lustiga	20.02.2009	20:55:32	21:21:36	00:26:04	11,6	1014	31,10
Pátek	13. komnata Yvetty Blánarovičové	27.02.2009	20:59:22	21:25:32	00:26:10	16,2	1423	41,95
Pátek	13. komnata Roberta Vana	06.03.2009	20:58:47	21:25:00	00:26:13	8,4	733	20,99
Pátek	13. komnata Vladimíra Mišíka	13.03.2009	21:00:19	21:26:29	00:26:10	8,6	751	21,65
Pátek	13. komnata Dagmar Kludské	20.03.2009	21:00:34	21:26:39	00:26:05	10,7	936	25,78
Pátek	13. komnata Kláry Janečkové	27.03.2009	21:00:33	21:26:34	00:26:01	10,4	909	25,90
Pátek	13. komnata Miroslava Etzlera	03.04.2009	20:58:36	21:25:11	00:26:35	9,0	792	22,72
Pátek	13. komnata Alexandra Hemaly	10.04.2009	21:00:00	21:26:01	00:26:01	8,5	748	22,68
Pátek	13. komnata Petra Novotného	17.04.2009	20:57:37	21:23:45	00:26:08	11,6	1018	27,76
Pátek	13. komnata Vlastimila Petřely	24.04.2009	21:00:04	21:26:04	00:26:00	8,4	733	22,10
Pátek	13. komnata Marty Kubišové	15.05.2009	20:57:20	21:23:27	00:26:07	11,0	968	28,03
Pátek	13. komnata Václava Vydry	22.05.2009	20:57:22	21:23:27	00:26:05	14,5	1271	38,38
Pátek	13. komnata Boňvoje Navrátila	29.05.2009	20:56:30	21:22:39	00:26:09	12,9	1131	34,30
Pátek	13. komnata Michala Viewegha	05.06.2009	20:58:48	21:24:33	00:25:45	10,1	883	29,60
Pátek	13. komnata Jany Synkové	12.06.2009	20:58:27	21:23:59	00:25:32	11,8	1032	31,54
Pátek	13. komnata Moniky Žakové	19.06.2009	20:57:09	21:23:16	00:26:07	10,4	915	29,00
Pátek	13. komnata Svatopluka Karáska	26.06.2009	21:00:15	21:26:23	00:26:08	9,1	801	27,49
Pátek	13. komnata Luby Škofepové	03.07.2009	21:00:36	21:26:40	00:26:04	9,0	790	25,95
Pátek	13. komnata Petra Rezka	10.07.2009	20:58:29	21:24:27	00:25:58	11,5	1009	32,40
Pátek	13. komnata Veroniky Žilkové	17.07.2009	20:56:48	21:22:48	00:26:00	9,4	820	27,95
Pátek	13. komnata Evy Hruškové	24.07.2009	20:58:36	21:24:36	00:26:00	8,7	763	26,67
Pátek	13. komnata Pavla Nového	31.07.2009	20:57:01	21:22:59	00:25:58	6,4	560	20,06
Pátek	13. komnata Sárky Ulřichové	07.08.2009	20:55:10	21:21:20	00:26:10	7,7	671	25,09
Pátek	13. komnata Jitky Zelenohorské	14.08.2009	20:57:03	21:23:12	00:26:09	9,4	824	28,91
Pátek	13. komnata Mileny Vostřákové	28.08.2009	20:56:48	21:22:56	00:26:08	8,5	748	26,15
Pátek	13. komnata Kristiána Kodeta	04.09.2009	20:56:03	21:22:11	00:26:08	8,3	725	22,24
Pátek	13. komnata Kateřiny Janouchové	11.09.2009	20:55:37	21:21:26	00:25:49	8,9	778	24,04
Pátek	13. komnata Richarda Tesařika	18.09.2009	20:56:23	21:22:26	00:26:03	11,3	993	30,67
Pátek	13. komnata Jana Pohana	25.09.2009	20:55:30	21:21:40	00:26:10	9,0	791	24,61
Pátek	13. komnata Jana Vávry	02.10.2009	20:55:31	21:21:07	00:25:36	9,9	869	25,45
Pátek	13. komnata Kamily Magalové	09.10.2009	20:56:19	21:22:21	00:26:02	8,9	782	22,29
Pátek	13. komnata Tomáše Zelenky	16.10.2009	20:55:11	21:21:20	00:26:09	9,4	821	22,69
Pátek	13. komnata Simony Chytrové	23.10.2009	20:55:21	21:21:28	00:26:07	9,8	862	24,09
Pátek	13. komnata Věry Bílé	30.10.2009	20:55:19	21:21:28	00:26:09	9,8	859	24,11
Pátek	13. komnata Dalibora Jandy	06.11.2009	20:55:03	21:21:13	00:26:10	13,8	1214	33,78
Pátek	13. komnata Zdenky Procházkové	13.11.2009	20:55:21	21:21:29	00:26:08	9,1	795	22,68
Pátek	13. komnata Fedora Gala	20.11.2009	20:55:46	21:21:52	00:26:06	6,9	609	17,08
Pátek	13. komnata Petry Čermocké	27.11.2009	20:53:29	21:19:49	00:26:20	11,3	988	27,86
Pátek	13. komnata Jana Vancúry	04.12.2009	20:56:15	21:22:05	00:25:50	8,3	730	20,19
Pátek	13. komnata Františka Lizny	11.12.2009	20:57:33	21:23:26	00:25:53	7,3	642	19,48
Pátek	13. komnata Andyho Hryce	18.12.2009	21:00:06	21:26:15	00:26:09	8,6	757	22,49
					průměr	10,3	906	27,04

Sledovanost (Rating) v % / tisících = % / tisíce z potenciálního publika dané cílové skupiny.

Podíl na publiku (Share) v % = % z diváků konkrétní cílové skupiny v dané době u televizorů.

13. komnata v roce 2010 - sledovanost

Den	Název	Datum	Začátek	Konec	Délka	15+		
						Rating %	Rating tisíce	Share %
Pátek	13. komnata Marcela Vašinky	08.01.2010	21:02:42	21:28:47	00:26:05	12,7	1122	30,87
Pátek	13. komnata Vladimíra Mlynáře	15.01.2010	21:01:31	21:27:19	00:25:48	8,2	724	21,26
Pátek	13. komnata Kateřiny Kornové	22.01.2010	21:01:56	21:27:45	00:25:49	14,1	1249	34,50
Pátek	13. komnata Pavly Břínkové	29.01.2010	21:03:12	21:29:05	00:25:53	10,9	961	27,03
Pátek	13. komnata Jana Kašpara	05.02.2010	21:00:30	21:26:43	00:26:13	8,6	759	21,43
Pátek	13. komnata Josefa Klímy	12.02.2010	21:01:39	21:27:26	00:25:47	10,3	915	24,98
Pátek	13. komnata Michala Maška	19.02.2010	21:02:48	21:28:58	00:26:10	5,7	503	13,36
Pátek	13. komnata Antonína Kratochvíla	26.02.2010	20:58:00	21:24:09	00:26:09	7,1	630	16,67
Pátek	13. komnata Jeronyma Klimeše	05.03.2010	20:57:22	21:22:52	00:25:30	6,7	595	16,55
Pátek	13. komnata Steva Lichtaga	12.03.2010	20:59:30	21:25:35	00:26:05	9,0	801	21,73
Pátek	13. komnata Oldřicha Navrátila	19.03.2010	20:57:58	21:24:08	00:26:10	11,9	1054	31,15
Pátek	13. komnata Hany Talpové	26.03.2010	20:58:11	21:24:11	00:26:00	9,6	852	24,30
Pátek	13. komnata Ladislava Chudíka	02.04.2010	20:57:45	21:23:45	00:26:00	10,5	933	26,89
Pátek	13. komnata Marty Jandové	09.04.2010	20:57:53	21:24:03	00:26:10	9,7	860	24,28
Pátek	13. komnata Anny Šiškové	16.04.2010	21:03:58	21:30:02	00:26:04	9,7	860	23,97
Pátek	13. komnata Zuzany Mináčové	23.04.2010	21:05:26	21:31:35	00:26:09	6,6	586	17,34
Pátek	13. komnata Roberta Chudého	30.04.2010	21:05:06	21:31:11	00:26:05	7,4	658	23,24
Pátek	13. komnata Romana Sebrleho	07.05.2010	21:05:04	21:31:13	00:26:09	9,7	855	24,36
Pátek	13. komnata Romana Stolpy	14.05.2010	21:04:24	21:30:30	00:26:06	10,3	915	25,58
Pátek	13. komnata Iva Niederleho	21.05.2010	21:03:04	21:28:43	00:25:39	9,2	818	25,31
Pátek	13. komnata Jana Buriana	28.05.2010	20:55:38	21:21:48	00:26:10	6,1	540	18,22
Pátek	13. komnata Zdeny Lorencové	04.06.2010	20:55:58	21:21:46	00:25:48	7,2	633	20,75
Pátek	13. komnata Marie Tomsové	11.06.2010	21:42:58	22:09:08	00:26:10	8,6	761	27,14
Pátek	13. komnata Jiřího Štědrone	18.06.2010	21:50:41	22:16:49	00:26:08	8,3	732	22,61
Pátek	13. komnata Zory Jandové	25.06.2010	21:55:46	22:21:53	00:26:07	8,9	789	27,53
Pátek	13. komnata Nadi Urbánkové	02.07.2010	21:20:52	21:46:43	00:25:51	10,0	881	32,60
Pátek	13. komnata Jana Přeučila	09.07.2010	21:25:17	21:51:17	00:26:00	10,6	937	36,75
Pátek	13. komnata Nadi Konvalinkové	16.07.2010	21:45:17	22:11:04	00:25:47	10,8	955	39,16
Pátek	13. komnata Jiřího Krampola	23.07.2010	21:15:03	21:41:13	00:26:10	11,7	1035	39,32
Pátek	13. komnata Evy Pilarové	30.07.2010	21:40:25	22:08:22	00:27:57	10,3	915	33,05
Pátek	13. komnata Václava Vydry	06.08.2010	21:20:50	21:46:55	00:26:05	9,0	801	27,62
Pátek	13. komnata Simony Chytrové	13.08.2010	21:35:15	22:01:22	00:26:07	8,2	723	28,62
Pátek	13. komnata Dalibora Jandy	20.08.2010	21:36:13	22:02:23	00:26:10	10,6	936	33,33
Pátek	13. komnata Petry Černocké	27.08.2010	22:16:40	22:43:00	00:26:20	8,8	780	31,56
Pátek	13. komnata Martina Zacha	03.09.2010	20:58:49	21:24:34	00:25:45	8,9	785	23,73
Pátek	13. komnata Hedy Čechové	10.09.2010	20:59:02	21:25:01	00:25:59	9,5	839	25,64
Pátek	13. komnata Martina Štěpánka	17.09.2010	20:59:41	21:25:41	00:26:00	11,5	1021	31,27
Pátek	13. komnata Elišky Kaplický	24.09.2010	20:59:49	21:27:21	00:27:32	9,0	795	24,30
Pátek	13. komnata Jiřího Pechy	01.10.2010	20:59:01	21:25:10	00:26:09	10,0	881	25,56
Pátek	13. komnata Gustava Bubníka	08.10.2010	21:00:59	21:27:09	00:26:10	8,0	706	19,32
Pátek	13. komnata Michaly Maurerové	15.10.2010	21:00:30	21:26:20	00:25:50	10,3	908	27,42
Pátek	13. komnata Valtra Komárka	22.10.2010	21:03:45	21:29:49	00:26:04	9,3	824	24,73
Pátek	13. komnata Ivany Jirešové	29.10.2010	21:02:21	21:28:05	00:25:44	11,6	1023	29,69
Pátek	13. komnata Zdenka Merty	05.11.2010	21:04:42	21:30:22	00:25:40	10,7	943	27,92
Pátek	13. komnata Anny R	12.11.2010	21:04:29	21:30:25	00:25:56	11,3	1002	29,49
Pátek	13. komnata Miloslava Stingla	19.11.2010	21:04:48	21:30:54	00:26:06	8,5	749	21,66
Pátek	13. komnata Tomáše Slavaty	26.11.2010	21:04:22	21:30:07	00:25:45	8,3	735	20,42
Pátek	13. komnata Consuely Morávkové	03.12.2010	21:05:51	21:32:01	00:26:10	9,8	867	24,46
Pátek	13. komnata Jiřího Rašky	10.12.2010	21:03:59	21:29:42	00:25:43	8,5	751	21,52
Pátek	13. komnata Yemiho A. D.	17.12.2010	21:04:16	21:30:14	00:25:58	9,4	831	23,69
					průměr	9,4	835	25,50

Sledovanost (Rating) v % / tisících = % / tisíce z potenciálního publika dané cílové skupiny.

Podíl na publiku (Share) v % = % z diváků konkrétní cílové skupiny v dané době u televizorů.

Zdroj: ATO - Mediaresearch

13. komnata v roce 2011 - sledovanost

Den	Název	Datum	Začátek	Konec	Délka	15+		
						Rating %	Rating tisíce	Share %
Pátek	13. komnata Dany Zátokové	07.01.2011	21:05:05	21:31:15	00:26:10	10,2	900	22,71
Pátek	13. komnata Miroslavy Němcové	14.01.2011	21:05:36	21:31:46	00:26:10	10,5	925	24,90
Pátek	13. komnata Johna Muchy	21.01.2011	21:06:40	21:32:33	00:25:53	8,0	709	18,54
Pátek	13. komnata René Novotného	28.01.2011	21:05:33	21:31:21	00:25:48	10,0	885	22,88
Pátek	13. komnata Hany Andronikové	04.02.2011	21:05:45	21:31:57	00:26:12	7,7	680	17,10
Pátek	13. komnata Jaroslava Wykrenta	11.02.2011	20:59:51	21:26:01	00:26:10	7,8	690	18,13
Pátek	13. komnata Zdenka Chlopčika	18.02.2011	20:59:59	21:25:59	00:26:00	9,8	863	21,95
Pátek	13. komnata Richarda Pachmana	25.02.2011	21:00:30	21:26:38	00:26:08	7,1	621	16,24
Pátek	13. komnata Stanislava Hložka	04.03.2011	21:00:35	21:26:33	00:25:58	11,9	1051	27,84
Pátek	13. komnata Ivana Palúcha	11.03.2011	20:59:59	21:25:30	00:25:31	7,4	650	17,62
Pátek	13. komnata Kláry Samkové	18.03.2011	21:00:31	21:26:41	00:26:10	9,2	807	21,57
Pátek	13. komnata Petra Koukala	25.03.2011	21:00:15	21:26:20	00:26:05	6,7	589	16,10
Pátek	13. komnata Heleny Sukové	01.04.2011	21:00:26	21:26:03	00:25:37	9,4	829	22,32
Pátek	13. komnata Petra Mikolandy	08.04.2011	21:00:43	21:26:33	00:25:50	8,1	710	19,61
Pátek	13. komnata Marko Cermáka	15.04.2011	21:00:35	21:26:10	00:25:35	8,2	719	20,96
Pátek	13. komnata Mika Perryho	22.04.2011	21:01:46	21:27:41	00:25:55	8,2	723	21,63
Pátek	13. komnata Soni Valentové	29.04.2011	21:00:26	21:26:36	00:26:10	7,4	651	18,78
Pátek	13. komnata Medy Mládkové	06.05.2011	21:00:59	21:27:09	00:26:10	4,7	417	10,36
Pátek	13. komnata Ivanky Deváté	13.05.2011	21:00:22	21:26:32	00:26:10	7,2	631	18,50
Pátek	13. komnata Dominika Duky	20.05.2011	21:00:43	21:26:53	00:26:10	6,1	534	16,33
Pátek	13. komnata Nikol Kouklové	27.05.2011	20:59:36	21:25:13	00:25:37	7,0	617	18,30
Pátek	13. komnata Jany Šilerové	03.06.2011	21:23:18	21:49:07	00:25:49	5,8	508	16,36
Pátek	13. komnata Soni Červené	10.06.2011	21:16:11	21:42:16	00:26:05	6,7	592	18,69
Pátek	13. komnata Olgy Matuškové	17.06.2011	21:09:55	21:36:01	00:26:06	9,0	794	25,04
Pátek	13. komnata Vlasty Horváth	24.06.2011	21:17:25	21:42:58	00:25:33	6,8	599	17,83
Pátek	13. komnata Ivana Krause	01.07.2011	21:33:10	21:59:19	00:26:09	8,0	703	22,30
Pátek	13. komnata Yvetty Blánarovičové	08.07.2011	21:35:01	22:01:11	00:26:10	8,0	702	25,34
Pátek	13. komnata Wabiho Daňka	15.07.2011	21:20:12	21:45:57	00:25:45	8,0	705	24,34
Pátek	13. komnata Jakuba Vágnera	09.09.2011	21:01:15	21:27:08	00:25:53	11,7	1028	31,45
Pátek	13. komnata Marie Havlenové Saudkové	16.09.2011	21:00:22	21:25:54	00:25:32	9,9	872	25,66
Pátek	13. komnata Jiřího Hromady	23.09.2011	21:00:10	21:26:20	00:26:10	9,3	820	24,30
Pátek	13. komnata Josefa Fouska	30.09.2011	21:01:39	21:27:31	00:25:52	13,4	1178	35,51
Pátek	13. komnata Zbynka Merunky	07.10.2011	21:00:44	21:26:47	00:26:03	11,4	1008	27,46
Pátek	13. komnata Marthy Elefteriadu	14.10.2011	21:00:37	21:26:45	00:26:08	13,6	1196	33,77
Pátek	13. komnata Jiřího Závky	21.10.2011	21:00:48	21:26:58	00:26:10	10,5	925	26,37
Pátek	13. komnata Kateřiny Emmons	04.11.2011	21:00:44	21:26:35	00:25:51	10,9	961	26,89
Pátek	13. komnata Kláry Pöllertové-Trojanové	11.11.2011	20:55:24	21:21:34	00:26:10	10,5	924	24,31
Pátek	13. komnata Sárky Rezkové-Brabcové	18.11.2011	20:55:30	21:21:13	00:25:43	12,9	1133	30,46
Pátek	13. komnata Jiřiny Prekopové	25.11.2011	20:56:56	21:22:52	00:25:56	7,7	676	18,58
Pátek	13. komnata Hany Růžkové	02.12.2011	20:57:17	21:23:24	00:26:07	11,6	1021	28,39
Pátek	13. komnata Barbory Kohoutkové	09.12.2011	20:55:52	21:22:02	00:26:10	9,5	834	23,16
Pátek	13. komnata Radima Spačka	16.12.2011	20:55:49	21:21:35	00:25:46	10,4	914	25,41
					průměr	9,0	793	22,40

Sledovanost (Rating) v % / tisících = % / tisíce z potenciálního publika dané cílové skupiny.

Podíl na publiku (Share) v % = % z diváků konkrétní cílové skupiny v dané době u televizorů.

Příloha č. 2: Rozhovor s Alenou Müllerovou (text)

Osobní rozhovor jsem s dramaturgyní pořadu vedla 24. ledna 2012.

Jak tvůrci definují 13. komnatu?

Název je spíše symbolický, samotné zadání je, že by to měl být příběh známé osobnosti, která překonává životní krizi, ukázat, jak je možné vyrovnat se s těžkou životní situací.

Jak pořad 13. komnata vznikl?

Autorkou námětu je Iveta Toušlová, já jsem z toho ve spolupráci s Jurajem Šajmovičem pomohla vytvořit formát.

Jak byste pořad charakterizovala z formálního hlediska?

Je to forma zábavného, atraktivního, do jisté míry osvětového dokumentu. Šli jsme do toho s tím, že to budou slušně udělané dokumenty. Jednotlivé díly patří do žánru dokumentu, ale celý cyklus odpovídá spíše charakteristice formátu. Metoda výroby je více dokumentární než publicistická, dbáme na obrazovou stránku. Úkolem je dovyprávět příběh, dodržovat u toho strukturu, víme, co bude na začátku, co uprostřed, co na konci. Struktura je hodně důležitá, už kvůli ní je pořad blíže formátu než solitérnímu pořadu. Původně mělo být třináct dílů, díky divácké popularitě ale natáčíme stále další a další díly.

Mohla byste více rozebrat onu strukturu pořadu?

Základem je krize, silné téma, které musí mít obecnější platnost. Chceme nabídnout zároveň pohled z jiné strany, být objektivnější. Proto zařazujeme postavu odborníka, ideálně takového, který je s případem naší osobnosti seznámen, je to například jeho ošetřující lékař. Novinář je spíše než moderátorem průvodcem. Má osobnější přístup k respondentovi, je vidět i v obraze, aby bylo vidět, komu to ta osobnost vypráví. Záměrně používáme i komentář, kterým posunujeme děj, trochu to dovyprávíme. Je to dokument příběhový, ne observační.

Kdo pořad vyrábí?

13. komnata vzniká jako polozakázka. Primární záznamy se točí mimo televizi, a to hlavně proto, že tam je potřeba velká pružnost. Zpovídání osobnosti mají většinou málo času, nehrnou se do natáčení, někdy musíme zajet třeba někam do Ostravy, a externí firma se může těmto podmínkám lépe přizpůsobit. Česká televize se podílí na postprodukcii, hlavní myšlenku si hlídá Iveta Toušlová, potažmo já. V průběhu času se na 13. komnatě vystřídaly tři společnosti, první byla firma Bety Šajmovičové, poté pořad vyráběla firma producentky Nataši Slavíkové, nyní ho má na starosti Hartwell Invest inženýra Valoviče.

Jak jste jako autoři pořadu sestavovali tvůrčí týmy pro jednotlivé díly?

Já jsem na začátku jako dokumentaristka oslovovala režiséry, Iveta Toušlová zase redaktory, protože jako novinářka jich mnoho zná. Oslovovali jsme lidi podle vztahu k tématům, někteří se zaměřili například na nemoci, jiní zase třeba na vztahy. Časem začali s tématy chodit i sami tvůrci, kteří se buď se s osobnostmi znali, nebo se o nich dočetli něco zajímavého třeba v rozhovoru. Záměr nebyl hledat věci v bulváru, redaktoři informace rešeršují. Pokud s vybranou osobností nemáme jako dramaturgyně problém, mohou ji oslovit a začít natáčet. Některé tvůrčí týmy se ustálily, např. Šárka Kubelková-Volemanová spolupracuje s režisérkou Alenou Derzsiovou a scenáristkou Sašou Brabcovou.

Pořad proniká do niterných prožitků respondentů, kde je podle vás hranice bulvárnosti?

Já 13. komnatu rozhodně nepovažuji za bulvární. Neděláme to o lidech bez nich, ti lidé tam figurují, my s nimi točíme, oni to vědí. Nestojíme nikde s kamerou a nečekáme, až někde vyběhnou, bulvární by to bylo, kdyby kdyby s natáčením nesouhlasili. Bulvární tisk píše vymyšlené věci, pro které nemá důkaz. My výpovědi osobností významově neposouváme, nekresluje a pokud přidáváme komentář, tak spíše odborný. Zdůrazňujeme osvětovou rovinu, která tam nepochybně je. Z jedné psychiatrické léčebny se nám například ozvali, jestli bychom jim neposkytli díly 13. komnaty, že je chtěli promítat a rozebírat s pacienty. Také na besedách se nám často stává, že nám lidé říkají, jak se na základě našeho pořadu rozhodli se svým problémem něco dělat, zajít k doktorovi a podobně.

Čím podle vás pořad diváky natolik zaujal, že se vysílá už sedmým rokem?

Atraktivní jsou pro diváky osobnosti, o kterých natáčíme. A také silný příběh, který lidi zajímá. Vyprávíme ho obyčejně, není to alternativní umění, je to klasicky odvyprávěný příběh, který má začátek, prostředek, konec. Na konci by neměla chybět katarze a zobecnění.

Jaká je v pořadu role režiséra a novináře?

Úlohou režiséra je natočit to tak, aby to bylo krásné, srozumitelné, zřetelné, neobjevovaly se záběry přes osu a podobně. Novinář, kterému říkáme odemykač, hlídá příběh, obsahovou a verbální stránku. Režisér se nemůže tak dobře ptát, redaktor představuje další oči, které vidí osobnost, ztělesňuje naslouchajícího diváka a za něj klade otázky. Divák to má zjednodušené, má jasnou otázku a odpověď. V některých případech, zvláště když s tématem přijde režisér, je redaktor spíše v roli naslouchajícího.

Pozorujete v pořadu během let vývoj?

Pořad se proměňuje – základ zůstal, to si jako dramaturgyně s Ivetou Toušlovou hlídáme. Přestože se v Česku zatím televizní formáty příliš nenosí, tento se ujal. Změnu pozoruji v tom, že se lidé na pořad dívají kvůli značce 13. komnata, a my si můžeme dovolit zařadit méně známé lidi. Pro lidi tak objevujeme nové zajímavé osobnosti. Vybrané díly převádíme i do písemné podoby a pod značkou 13. komnata jsme vydali už čtyři knihy.

Příloha č. 3: Rozhovor s Kamilou Vondrovou (text)

Osobní rozhovor jsem s jednou z režisérek vedla 23. března 2012.

Co považujete jako dokumentaristka na 13. komnatě za dokumentární a co za publicistické prvky?

Já jsem s těmi publicistickými prvky měla na začátku docela zásadní problém. V první řadě je tam novinář, který pokládá otázky. Já jsem zvyklá si celý dokument od začátku do konce dělat sama, sama do toho vstupovat, když si stavím koncepci a režijní pojetí, musím si automaticky pokládat otázky pro respondenta. Tyto věci od sebe nelze oddělit, že si budete plánovat, jak se bude novinář na něco ptát a vy k tomu musíte předem vybírat situace, ve kterých se ho na to bude ptát. Já jsem řekla, že budu pracovat jen s Janou Klusákovou, protože mi vyhovuje, je skvostná novinářka. Důležité je, že se tolerujete, vymezíte si svoje území, ve kterých se budete pohybovat a do kterých si nesmíte zasahovat. Co se týče zařazování odborníků, opět je to otázka formátu, takže to musíme respektovat. Považuji to za publicistické zvyklosti snažit se o co největší vyváženost názorů, ve 13. komnatě jde ale především o silný příběh.

V dokumentu je důležitá právě postava filmaře, který do děje promítá své postoje a názory. Ve 13. komnatě otázky pokládá novinář. Nastal někdy konflikt mezi vámi jako režisérkou a novinářem, který by děj posouval jiným směrem?

Ne, my si s Janou řekneme před natáčením, kam chceme dojít. Naprosto respektuji, jak si Jana rozhovor postaví. Začínáme obvykle tím, že vždy první den natočím hlavní rozhovor Jany, a tím vidím, jak to má postavené. Do konfliktu jsme se nedostaly asi kvůli tomu, že spolu téměř dýcháme. Já dělám s ní, protože bych s nikým jiným nebyla schopná toto tolerovat. Ona to nikdy neposunula jinam, než jsme si na začátku řekly. A když mi tam něco chybělo, tak jsem si to řešila sama tím, že jsem si třetí den respondenta vzala stranou a sama jsem se ho doptala na doplňující otázky, které ještě nezazněly. Já nevstupuji do děje jako filmař, ale zakomponuji to do rozhovoru s Janou, takže není poznat, že jsem se ptala já.

Jak hodnotíte povinnost komentáře?

Komentář patří mezi prvky, se kterými nerada pracuji, ale dramaturgie to tak vymezila, tak to prostě musíte respektovat. Nesnáším, když necháte novináře v obraze, on chodí ze strany na stranu a odříkává komentář. V dokumentu se děj má posouvat v situacích, akcích, a zařazování komentáře považuji za lenost. Co nestihnete natočit, nebo si s tím nevíte rady na začátku, tak si to doběhnete v průběhu dokončovaček. Já ten materiál obvykle mám, tak tam ten komentář lupnu jednou dvakrát, abych splnila zadání. Řeším tím jen rytmus filmu. Pravda, někdy ho využiju ve chvílích, kdy se mi do filmu nevejde nějaká situace, která je pro příběh důležitá. Ono je docela těžké vměstnat celý život do 26 minut, do kterých patří všechny ty znělky, takže na vyprávění zbývá 24 minut. Musíte si dobře určit, která situace je důležitá, a jak ji vystavět.

Velmi důležitý pro rozhovor je výběr prostředí, kde se bude odehrávat. Podle čeho prostory volíte?

Pro hlavní rozhovor, který vede Jana, je důležité, aby se respondent cítil dobře. A už je jedno, jestli divadelního režiséra posadíte do divadla, což je pro něj domácí prostředí, nebo jste u člověka doma v jeho obýváku. Musíte vycítit, kde je člověku dobře, musíte mu nechat navrch. Vy jste si v kramflících jistí, vy se jenom ptáte, ale jemu musí být fajn, jinak vám nic nepoví. Dílčí rozhovory natáčíme ve speciálních situacích, které se týkají otázek. Například se respondenta ptáme, když přebírá zásilku. Některé doplňující

otázky si šetříme, je lepší pokládat je ve zvláštních situacích, protože respondent odpoví jinak než doma v obýváku. I z toho důvodu, že má pocit, že už všechno řekl v hlavním rozhovoru, tak mu je lehčeji na duši. Více věcí vám poví druhý, třetí den, když si připadá, že to má za sebou a nevadí mu, když potom ty různé konfliktní věci s ním řešíte další den, už si na vás zvykl, může řešit těžší témata.

Jak dlouho vám trvá výroba jednoho dílu?

Vždy 3 dny natáčení a 4 dny střizna.

Jak se vám spolupracuje s externí firmou?

Zažila jsem dvě firmy, obě byly velmi vstřícné. Vůbec nám nedělají problémy s limity, že bychom nemohli jet točit třeba na druhý konec republiky. Realizačně necítím rozdíl, jestli to dělá Česká televize nebo oni, jediný rozdíl je v tom, že nám firma nabízí příjemnější podmínky, ČT to bere pásově. S firmou je jednání osobnější, mají dobré lidi, kteří s vámi natáčení řeší třeba o půlnoci, kdežto televiznímu produkčnímu se nedovoláte po 16. hodině. Štáb tvoří externisti, techniku si pronajímají od České televize, kde potom probíhá střih.

Z kolika lidí se skládá štáb?

Novinář, režisér, asistentka režie, kameraman, technik, zvukař - dohromady 6 lidí. Nejsou ale stále pohromadě, například když natáčíme osobní rozhovor, tak je posílám pryč, některé situace si zaběhneme natočit sami.

Co je pro vás nosné téma pro 13. komnatu?

Trochu zazlívám dramaturgii, že vybírá jen nemoci, pro ně je největší drama, když někdo dostane rakovinu a dostane se z ní. Jistě, je to závažné, ale nemůžeme o tom točit každý týden. Nám se moc nechce do nemocí, raději natáčíme o tom, když člověk vejde do vnitřního konfliktu, který mu změní život, a my sledujeme, jak se s těmito změnami vyrovnává. 13. komnata má široké pole, můžete natáčet o žaludečním vředu i o konfliktu s rodinným příslušníkem. Mně osobně jsou blízká témata osobní identity, třeba natáčení s transsexuálem Mikem Perrym, to byla voda na můj mlýn. Je fantastické, když objevíte dobré téma, otevřeného člověka, který je ochoten téma zpracovat, a je to pro něj forma terapie.

V čem je podle vás 13. komnata dokument a v čem publicistika?

Pro mě je to spíše publicistika, přestože máte pár šancí použít bezprostřední situace, já tomu říkám živé maso, nechat věci plynout. Není to postavené jen na rozhovorech, kde byste konfrontovali jednotlivé názory, to by byla čistá publicistika. Tady si můžete naplánovat, jak který den strávíte, jestli necháte respondenta pohádat s dcerou, a poté sledovat průběh konfliktu, nebo ho nechat dělat obyčejné věci a jen ho sledovat. Pro mě je to publicistický pořad s dokumentárními prvky, ne dokumentární film s publicistickými prvky. Hranice ale přetékají všude, nic není pevně dané, v tomto případě je to hodně otázka citu.

Jak byste procentuálně vyjádřila poměr dokumentárního a publicistického přístupu ve 13. komnatě?

Je to 70 na 30, maximálně 60 na 40 pro publicistiku.

Příloha č. 4: Rozhovor s Janou Klusákovou (text)

Osobní rozhovor s novinářkou Janou Klusákovou jsem vedla dne 16. března 2012.

Jak jste se k práci pro 13. komnatu dostala?

Oslovila mě dramaturgyně Iveta Toušlová, když se pořad připravoval. Já jsem váhala, protože nemám televizi moc ráda, kamera se se mnou moc nekamarádí. Když se chystal díl s režisérem Karlem Weinlichem, který se léčil na rakovinu, má za sebou deset manželství, a je z rozhlasu stejně jako já, kývla jsem a vřadila se mezi moderátory.

V jakém tvůrčím týmu obvykle spolupracujete?

Teď jsme pevná dvojice s Kamilou Vondrovou, někoho si vytipujeme a dřív, než ho oslovíme, se musíme zeptat v televizi, jestli o něj budou mít zájem. Když souhlasí, tak nastupuji já a musím se s tím člověkem domluvit.

Je takové přesvědčování k natáčení 13. komnaty snadné?

Přemluvit respondenta je na celém pořadu to nejtěžší. Správně by to měla asi dělat televize, ale je to nevděčná práce. Já mám výhodu, že se s řadou lidí znám, protože jsem je měla před rozhlasovým mikrofonem. Tam jsem po nich ale nikdy nechtěla tak osobní věci. Přemlouvání do 13. komnaty dělám poctivě, lidé vědí, že mi mohou důvěřovat, že nebudu zrádná, nebudu je vyslychat. Zajdu vždycky jen tam, kam mě pustí, nedělám nic proti jejich vůli. Poslední slovo má v našem případě vždycky respondent

Jak probíhají přípravy před natáčením?

Scénář děláme spolu s režisérkou, před setkáním se domlouváme, kudy příběh povedeme. S protagonistou se schází většinou režisérka, s ním upřesňuje místo, kde by rád natáčel a postavy, které si tam přeje. Například s Milenou Dvorskou jsme točili u nich doma, manžela poslala pryč, aby tam byl klid; jindy se točí v kavárně nebo třeba v přírodě. Další místa jsou individuální, někdo například řekne, že dlouho nebyl na hrobu rodičů, tak se tam jede, nebo se chce potkat s kamarádem, bratrem, tak to setkání zprostředkujeme.

Sledujete při natáčení i vizuální stránku pořadu, nebo se soustředíte jen na obsah?

Ne, já si hledím jen rozhovoru. Kameramani už mě znají a vědí, že mě mohou zabírat jen ze čtvrt profilu. Nesnáším přehrávané situace, vše musí být napoprvé, kamera běží téměř pořád. Jednou se mi stalo, že režisérka chtěla, abych otázku řekla dodatečně, ale takové přehrávání toho, co už bylo řečeno, já odmítám.

Podílíte se na postprodukci pořadu?

Můj podíl na natáčení je docela velký na rozdíl od jiných kolegů, kteří děj jen jemně posouvají. Promluví dvakrát, třikrát, zatímco mně dává Kamila (Vondrová) prostor, aby zazněla skutečně otázka a odpověď. Co se týče postprodukce, to je záležitost režisérky a střihače, já si jen načítám komentáře, které si předem napíšu.

Dotýkají se vás osobně příběhy zpovídaných osobností?

Já bych měla zůstat nezúčastněná, nesoudit, ale člověk není na klíček. Moc ráda vzpomínám na Tomáše Cíkrta, který se obdivuhodně pere se svým malým vzrůstem. Stejně jako na Mika Perryho, transsexuála, pro kterého bylo natáčení skutečnou terapií. S osobnostmi se po dokončení filmu rozcházíme vždy velmi přátelsky.

13. komnata obsahuje řadu publicistických prvků, je po podle vás stále avizovaný dokument?

13. komnata je pro mě rozhodně dokument, protože kamera neustále běží a snímá, co se děje před ní.

Příloha č. 5: Rozhovor se Zuzanou Burešovou (text)

Rozhovor s novinářkou Zuzanou Burešovou vznikl elektronickou formou 25. března 2012.

Jak jste se dostala k práci pro 13. komnatu?

Oslovila mě autorka projektu Iveta Toušlová. Ten nápad se mi moc líbil, proto jsem tuto nabídku ráda přijala.

Jak vzniká tvůrčí tým režisér – novinář? Spolupracujete obvykle se stejnými tvůrci? S kým nejčastěji?

Když jsem začínala točit komnaty, nikoho z režisérů jsem neznala. Iveta Toušlová nás všechny dávala dohromady podle své intuice. A to se jí opravdu podařilo. Dnes nejvíce spolupracuji s režisérkou Veronikou Stehlíkovou.

Kdo je ve vašem případě autorem scénáře? Píšete si ho sama, popř. s režisérem, nebo spolupracujete se scénáristou?

Ze začátku jsem byla jenom průvodkyní pořadu a dostávala všechny materiály od scénáristy. Ten byl vždy přítomen natáčení. Řadu věcí jsme tak mohli ještě doladit. Dnes si i sama vybírám osobnost, se kterou chci tento pořad natočit. V takovém případě připravím scénář a samozřejmě nad ním ještě s režisérkou debatujeme. Poslední slovo má dramaturg, který celý scénář přečte a napíše svůj názor.

Jaký podíl má na obsahu 13. komnaty novinář a režisér? Dochází někdy ke konfliktům?

S režisérkou Veronikou Stehlíkovou si vždycky před každým natáčením řekneme, kam by měla komnata směřovat. To nejde řešit před respondentem, jehož výpověď bývá velmi intimní. Není možné ho znervóznit našimi konflikty. To by bylo hodně neprofesionální. V našem případě - režisér a novinář jsme spojené nádoby.

Vybíráte si sama osobnosti, nebo je dostáváte zadané z ČT?

Většinou si osobnosti vybírám sama. Zajímají mě, dlouho o nich přemýšlím a vlastně i během natáčení chvíli žiji jejich život.

V čem je 13. komnata dokumentem a v čem spíš publicistikou?

13. komnatu spíš považuji za dokument. Mapujeme čísi životní cestu, jeho prohry a jeho vítězství. Vracíme se o hodně let zpátky, abychom dnes našli odpověď na řadu otázek, které si dotyčný kdysi kladl.

Podle čeho vybíráte situace a prostředí? Jaký vliv má výběr prostředí na samotný rozhovor?

Vždycky se vracíme na místa, která jsou pro zpovídanou osobnost důležitá. Mají na ně dobré i špatné vzpomínky. Největší část rozhovoru natáčíme ale doma, kde jsou lidé uvolnění, jsou „v bezpečí“ své rodiny. Atmosféra bývá opravdu velmi přátelská.

Soustředíte se i na vizuální stránku, nebo jenom na obsah?

Do scénáře napíši, kde a s kým budeme natáčet, jaké máme k dispozici obrazové materiály, například archivy, fotografie, rodinná alba. Celou kompletaci má pak na starosti režisérka.